

Periodiserad redovisning

©

2011

Bengt Bengtsson

Periodiserad redovisning

Att ta med allt som kommer att påverka de likvida medlen nu eller i framtiden

Med periodiserad redovisning (bokföringsmässiga grunder) avses att man bokför allt sådant som har medfört in- eller utbetalningar, men också allt sådant som man på goda grunder anser kommer att medföra in- eller utbetalningar i framtiden. Den periodiserade redovisningen kan sägas vara framåtriktad, precis som en budget eller kalkyl.

Alternativet till periodiserad är den s.k. kontantmetoden. Denna innebär att affärshändelser endast omfattas av kontanta in- och utbetalningar. Bokföringsmässiga grunder innebär däremot som nämnts, att man inte bara bokför betalningsströmmar utan även allt annat som inträffat i företaget och som med rimlig säkerhet kommer att innebära att pengar kommer att inbetalas eller utbetalas i framtiden. Även andra aspekter kan läggas på bokföringsmässiga grunder. Om man t.ex. köper en maskin med syfte att inneha denna under flera år och betalar en kontantinsats och resten genom avbetalningar under ett flertal år, så är det ändå anskaffningskostnaden som är grunden för vad som skall bokföras på tillgångars konto och inte betalningarna. Ett annat exempel är om vi betalar lokalhyra i december gällande januari nästa år. Här är betalningen gjord på "fel år" och får därför inte påverka resultatet det år som betalningen skett. Vad saken gäller i samtliga fall är att affärshändelsen skall påverka resultatet för det år där den inträffat, inte för det år betalningar skett. Detta leder oss fram till resultaträkningens intäkter och kostnader.

Denna metod att redovisa kan dock medföra avsevärda konsekvenser vad det gäller tolkningen av både resultaträkning och balansräkning. Att ett företag har ett bra resultat betyder därför inte nödvändigtvis att det har mycket pengar. Det kan vara tvärt om. Det finns exempel på företag som år efter år redovisat mycket goda resultat, men som ändå till sist "rasat samman".

Vi skall nu se på ett mycket grundläggande exempel på bokföringsmässiga grunder. Det gäller kundfordringar och leverantörsskulder.

När ett företag säljer varor skall det ta upp denna försäljning som tillgång och intäkt även om det inte omedelbart leder till någon inbetalning. I stället för pengar får företaget en kundfordran. Denna kundfordran skall finnas kvar som tillgång fram till den tidpunkt företaget erhåller betalning för de sålda varorna. Vid betalningstillfället omvandlas tillgången kundfordran till likvida medel, t.ex. postgiro. Intäkten uppstår redan vid faktureringsstillfället eller egentligen redan när prestation har utförts.

Om ett företag köper varor utan att betala omedelbart uppstår en leverantörsskuld i företagets bokföring. Först när företaget betalar sin skuld försvinner denna leverantörsskuld. Vi skall visa detta med ett enkelt exempel avseende försäljning och inköp på kredit.

Exempel

Affärshändelse 1.

Företaget säljer varor för 10.000 kr utan att få betalt direkt.

Affärshändelse 2.

Företaget köper varor för 6.000 kr utan att betala.

Affärshändelse 3.

Företaget får betalt för de varor som tidigare sålts för 10.000 kr.

Affärshändelse 4.

Företaget betalar de varor man tidigare köpt för 6.000 kr.

Kassa (tillgång)

3	10.000	4	6.000
		Balans	4.000
	<u>10.000</u>		<u>10.000</u>

Kundfordringar (tillgång)

1	10.000	3	10.000
		Balans	0
	<u>10.000</u>		<u>10.000</u>

Varuförsäljning (intäkt)

Resultat	10.000	1	10.000
	<u>10.000</u>		<u>10.000</u>

Leverantörsskulder (skuld)

4	6.000	2	6.000
Balans	0		
	<u>6.000</u>		<u>6.000</u>

Varuinköp (kostnad)

2	6.000	Resultat	6.000
	<u>6.000</u>		<u>6.000</u>

Bokföringen av ovanstående händelser leder fram till en balans- och resultaträkning med följande innehåll:

Balansräkning

Kassa	4.000	Förmögenhetsökning	4.000
	<u>4.000</u>		<u>4.000</u>

Resultaträkning

Varuinköp	6.000	Varuförsäljning	10.000
Vinst	4.000		
	<u>10.000</u>		<u>10.000</u>

Vi upptäcker genast att kassamedlen uppgår till samma belopp som vinsten. Kassen har ökat från 0 till 4.000. Så är det också med vinsten. Om det hade funnits ett periodavslut mellan dagen för faktureringarna av affärshändelserna och dagen för betalning av de samma, skulle kassaökningen inte längre överensstämma med vinsten om man endast analyserar den ena eller andra perioden för

sig. Om vi däremot summerar samman perioderna kommer vi att upptäcka att kassaökningen och vinsten återigen överensstämmer.

Vi visar detta med samma exempel som ovan, men med faktureringar och betalningar i skilda perioder.

År 1

Kassa (tillgång)

Kundfordringar (tillgång)

1 (20 december år 1)	10.000	Balans	10.000
	10.000		10.000

Varuförsäljning (intäkt)

Resultat	10.000	1 (20 december år 1)	10.000
	10.000		10.000

Leverantörsskulder (skuld)

Balans	6.000	2 (18 december år 1)	6.000
	6.000		6.000

Varuinköp (kostnad)

2 (18 december år 1)	6.000	Resultat	6.000
	6.000		6.000

Bokföringen av ovanstående händelser leder fram till en balans- och resultaträkning med följande innehåll:

Balansräkning

Kundfordringar	10.000	Leverantörsskulder	6.000
		Förmögenhetsökning	4.000
	10.000		10.000

Resultaträkning

Varuinköp	6.000	Varuförsäljning	10.000
Vinst	4.000		
	10.000		10.000

Detta bokslut visar att vinsten är 4.000 precis som tidigare, men kassan är lika med noll. Genom att boka upp kundfordringar och leverantörsskulder har vi lyckats placera vinsten på rätt period trots att inga penning-

transaktioner skett. Vi har tillämpat bokföringsmässiga grunder (periodiserad redovisning).

År 2

Kassa (tillgång)

3 (20 januari år 2)	10.000	4 (23 januari år 2)	6.000
		Balans	4.000
	<u>10.000</u>		<u>10.000</u>

Kundfordringar (tillgång)

Ingående balans	10.000	3 (20 januari år 2)	10.000
		Balans	0
	<u>10.000</u>		<u>10.000</u>

Varuförsäljning (intäkt)

	<u> </u>		<u> </u>

Leverantörsskulder (skuld)

4 (23 januari år 2)	6.000	Ingående balans	6.000
Balans	0		
	<u>6.000</u>		<u>6.000</u>

Varuinköp (kostnad)

	<u> </u>		<u> </u>

Bokföringen av ovanstående händelser leder fram till en balans- och resultaträkning med följande innehåll:

Balansräkning

Kassa	4.000	Eget kapital	4.000
		(förmögenhet)	
	<u>4.000</u>		<u>4.000</u>

Resultaträkning

	<u> </u>		<u> </u>

Exemplet visar att betalningarna inte påverkar resultaträkningen utan endast balansräkningen.

Affärshändelser som aldrig fullföljdes – kreditfakturer

Som en konsekvens av bokföringsmässiga grunder, som ju inbegriper en bedömning av framtiden, kan det uppstå situationer där man måste konstatera att en bokförd affär inte blev av, helt eller delvis. Som exempel på detta kan vi ta en företagare som sänder ut en faktura till en kund på grund av att

varor sålts. Efter det att fakturan sänts ut visar det sig t.ex. att varorna var defekta, vilket leder till att kunden inte vill betala. Detta kan leda till en s.k. kreditfaktura på antingen hela beloppet eller en del av det. Vi måste då återföra eller neutralisera den affärshändelse som egentligen aldrig inträffat.

På T-konton kan detta se ut som nedan.

Kundfordringar (tillgång)			
20 januari	10.000	28 februari	10.000
		Balans	0
	<hr/> 10.000		<hr/> 10.000

Varuförsäljning (intäkt)			
28 februari	10.000	20 januari	10.000
Resultat	0		
	<hr/> 10.000		<hr/> 10.000

Exemplet visar att en faktura på 10.000 kr tillställts kunden den 20 januari. Kunden har reklamerat fakturan och krävt kreditfaktura på hela beloppet. Den 28 februari har företaget sänt kreditfaktura till kunden. Vi ser av

exemplet att hela kundfordran nu är borta eftersom saldot är noll. Så är det också med intäkten, saldot är noll och någon intäkt föreligger därför inte.

Exemplet ovan utvisar en kreditfaktura till kund. Vi gör också ett exempel på kreditfaktura från leverantör.

Leverantörsskulder (skuld)			
28 februari	6.000	20 januari	6.000
Balans	0		
	<hr/> 6.000		<hr/> 6.000

Varuinköp (kostnad)			
20 januari	6.000	28 februari	6.000
		Resultat	0
	<hr/> 6.000		<hr/> 6.000

Exemplet visar att vi erhållit en faktura från en leverantör den 20 januari. Vi är inte nöjda med varorna och returnerar dem. Samtidigt kräver vi en kreditfaktura. Den 28 februari erhåller vi en sådan och bokför därför hän-

delsen på ett sådant sätt att konsekvensen är att händelsen inte förekommit. Saldot på leverantörsskuldkontot är noll och så är det också på varuinköpskontot.

Bokföringsmässiga grunder

Begreppet "bokföringsmässiga grunder" innebär i första hand att allt som med stor säkerhet, nu eller i framtiden, kommer att innebära in- eller utbetalningar skall bokföras. Grundläggande exempel på sådana händelser är uppkomna kundfordringar och leverantörsskulder. Metoden medför att verksamhetens resultat skall påverkas vid de tillfällen då en resurs förbrukas och/eller då en prestation har utförts. Resursförbrukningen medför kostnader och utförda prestationer medför intäkter.

I en vidare betydelse kan bokföringsmässiga grunder ses som ett alternativ till att endast bokföra in- och utbetalningar. Denna metod kallas kontantmetoden. Om man dessutom tänker sig möjligheten att låta resultatet vara opåverkat av t.ex. avskrivningar på anläggningstillgångar, dvs. att man avstår från att periodisera förbrukningen av dessa resurser, så skulle resultatet vara lika med förändringen av likvida medel från en tidpunkt till en annan.

Med detta resonemang kan vi skönja den s.k. kassaflödesanalysens uppgift, nämligen att omvandla en bokföring enligt bokföringsmässiga grunder till en bokföring så som den hade sett ut om vi använt oss av kontantmetoden. Analysen är därför en rekonstruktion, som bygger på tanken att en kontantredovisning har ett informationsvärde. Enligt ett antal vetenskapsmän skulle en sådan kontantredovisning ge betydligt bättre information om ett företags situation än vad den redovisning gör som bygger på bokföringsmässiga grunder. De flesta anser dock att det sätt att redovisa som man gör idag och som även är den metod som föreskrivs i lag är den bästa. Kassaflödesbaserade rapporter har dock numera blivit ett komplement till övrig redovisning och krävs också enligt lag i vissa större företag. Bokföring har

därför flera dimensioner än att hålla reda på vad och varför något inträffat. Den kan också ha som uppgift att göra åtskillnad mellan penningflöden och periodiseringsposter.

Kortfattat vill jag dock redan nu peka på att kassaflödesanalysen är en konsekvens av att vi bokför enligt bokföringsmässiga grunder, men att det ändå finns ett behov av att också ha en redovisning i kontanta penningflöden bakåt i tiden, precis som man också vill ha en bedömning av framtida kassaflöden med hjälp av en likviditetsbudget.

Som en konsekvens av bokföringsmässiga grunder uppstår en mängd s.k. periodiseringsproblem. Dessa kan gälla varor som är köpta under året men inte sålda under samma år, det kan gälla betalningar som avser nästkommande år eller kostnader eller intäkter som inte blivit betalda vid årets utgång.

Hade företaget inte haft några räkenskapsår hade problemet varit enkelt. Man hade redovisat allt som inträffat mellan det att bolaget startat och upphört. Några periodiseringsproblem skulle då inte finnas. När företaget upphör säljer det också sina tillgångar och skulder. Endast de likvida medlen skulle finnas kvar. Man skulle finna att de likvida medel som finns då företaget upphör minus de likvida medel som fanns när företaget startade är lika med vinsten. Vinsten skulle dessutom ha blivit densamma om man följt bokföringsmässiga grunder eller kontantmetoden. Man skulle därför lika gärna kunnat ha bokfört enligt kontantmetoden då detta skulle ha varit betydligt enklare och gett precis samma resultat.

Vi kan därför konstatera att det är det faktum att företagets hela verksamhetstid är indelad i räkenskapsår samtidigt som vi skall redovisa även det som för tillfället inte

ger några pengar, som skapar problemen. Att inte ha några räkenskapsår, periodavslut, verkar ju orimligt. Däremot är det inte helt orimligt att tänka sig ett annat vinstbegrepp, nämligen det att inbetalningar minus utbetalningar skulle kunna räknas som företagets vinst. Vi skulle således kunna tänka oss att redovisa enligt den s.k. kontantmetoden. Detta görs nu också i en del större företag i USA, dock endast som ett komplement till den traditionella redovisningen och man

ser inte heller det man får ut av redovisningen som en vinst. Man kallar detta för kassaflödesredovisning enligt direkt metod.

De redovisningsproblem som närmast ligger till hands när det gäller periodisering är förutom kundfordringar och leverantörsskulder de som avser avskrivningar på anläggningstillgångar, periodisering av varuutgifter och redovisning på interimskonton.

Att bestämma vad som skall tillhöra balansen och vad som skall tillhöra resultatet

Periodisering av varuutgifter

När ett företag köper in varor borde dessa rimligen ses som en tillgång för företaget. Likväl bokför man ofta denna affärshändelse i resultaträkningen på kontot varuinköp. Man ser då varuinköpet som en kostnad. Det är då viktigt att komma ihåg den regel som säger att det som finns kvar i verksamheten vid ett periodslut är en tillgång. Endast det som förbrukats under perioden är en kostnad. Förutsättningen för att de köpta varorna skall vara en kostnad är därför att de också blivit sålda under perioden. När man bokför de inköpta varorna i resultaträkningen bygger detta på tanken att varorna också kommer att säljas under perioden. Om så

inte skett kommer en differens att uppstå mellan det som bokföringen utvisar och den verklighet som gäller. Vi måste då se till att bokföringen justeras på så sätt att den står i överensstämmelse med verkligheten. Detta problem ses ofta som ett s.k. periodiseringsproblem, men är egentligen en konsekvens av en felaktig bokföring under löpande år. I likhet med periodiseringsproblemen gäller det dock vid periodens slut att avgöra vilket värde som skall finnas i balansen och vilken konsekvens en värdeförändring från en period till en annan får på resultatet. Detta visas i ett exempel här nedan.

Ett företags lager var vid årets början 1.224 kr. Vid årets slut uppgick lagervärdet till 1.560 kr. Under året har man också köpt in varor för 6.500 kr.

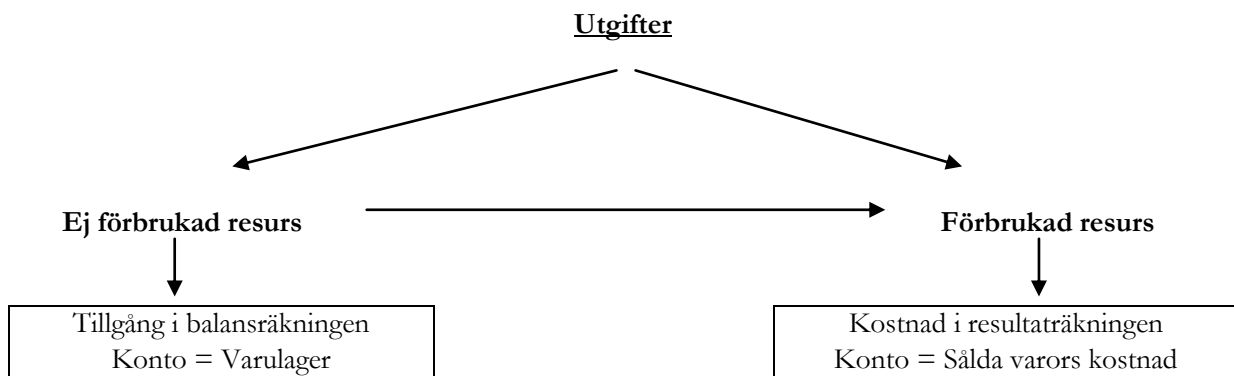
Varulager			
IB	1.224		
Varuinköp	336	Utgående balans	1.560
	1.560		1.560
Varuinköp			
Leverantörer	6.500	Varulager	336
	6.500	Resultat	6.164
			6.500

I exemplet har man under året bokfört alla inköp direkt i resultaträkningen som om de vore kostnader. Genom att jämföra lagervärdet vid periodens början och slut kan vi konstatera att lagervärdet ökat med 336 kr. Detta innebär att det inte var korrekt att bokföra hela periodens inköp direkt i resultaträkningen. 336 kr borde ha bokförts i balansräkningen på kontot varulager. Vi får nu i stället göra detta i samband med periodavslutet. Vi debiterar därför varulagret med 336 kr och krediterar kontot varuinköp med samma belopp. Varuinköpskontots saldo uppgår sedan till 6.164 kr. Detta belopp utgör anskaffningsvärdet för de sålda varorna och det är just detta belopp som tillåts påverka resultaträkningen. Vad vi ser av detta exempel är att hela utgiften på 6.500 kr skall finnas med i bokföringen. Vad problemet

gäller är dock att avgöra hur mycket av beloppet som skall finnas i balansräkningen och hur mycket som skall finnas i resultaträkningen, dvs. vad som inte är förbrukat och vad som är förbrukat. Det är i själva verket detta som är den dubbla klassificeringens kärna, nämligen att visa vad vi har vid periodens slut och hur har verksamheten gått under perioden eller räkenskapsåret.

Sambandet mellan balansräkningen och resultaträkningen kan beskrivas enligt modellen nedan. Utgiften för anskaffningen av varorna bör ses som en neutral händelse i förhållande till balansen och resultatet. En kostnad uppstår om varorna förbrukas medan det föreligger en tillgång om varorna inte förbrukats.

Skiss över sambandet mellan utgifter, kostnader och tillgångar i varubokföringen

Till sist skall också sägas att värdejusteringar på lagret inte behöver vara en konsekvens av sådana "felbokföringar" som redovisats här. De kan också vara verkliga genom t.ex. att priset på en vara av flera olika skäl kan ha

ökat eller minskat under perioden. Dessa problem behandlas längre fram i detta kapitel.

Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning Avskrivningar

Ytterligare ett redovisningsproblem av principiellt intressant natur är hur man går till väga när man köper in s.k. anläggningstillgångar, dvs. tillgångar som man tänkt sig inneha i företaget som en resurs under flera år framåt. Maskiner, inventarier och fastigheter betraktas ofta som anläggningstillgångar. Periodiseringsproblem vad det gäller anläggningstillgångar sträcker sig över flera år. Som exempel kan vi ta en maskin som köps för 1.000.000 kr. Man kanske räknar med att kunna ha denna maskin i verksamheten under fem år. Det är då inte skäligt att låta hela beloppet påverka resultaträkningen redan under anskaffningsåret. Resultatet skulle bli orättvist dåligt detta år. Konsekvensen är att vi bokför händelsen i balansräkningen som en tillgång. Vi måste då

tänka på att maskinen allt efter som kan anses förbrukad. Med hur mycket är svårt att beräkna. Om vi tror att vi skall kunna ha användning av maskinen i fem år kan vi dock acceptera en schablonmässig beräkning innebärande att maskinen anses vara förbrukad med en femtedel varje år, dvs. med 20 % årligen. Dessa 20 % anses då utgöra maskinens årliga värdeminskning eller förbrukning. Resultatet bör således minskas med 200.000 kr per år på grund av maskininnehavet. Dessa 200.000 kr skall minska värdet i balansräkningen och dessutom också minska resultatet. Förbrukningen av maskinen är en kostnad. Denna brukar i redovisningssammanhang benämnas som avskrivning.

Utgiften om 1.000.000 kr kommer att delas upp på de 5 åren som en årlig kostnad.

Utgiften	Kostnad år 1	Kostnad år 2	Kostnad år 3	Kostnad år 4	Kostnad år 5
1.000.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000

Över fem år kommer de totala kostnaderna att uppgå till samma belopp som utgiften. Detta visar att det är det faktum att vi indelar ett företags hela livslängd i verksamhetsår, som gör att begreppen utgifter och kostnader behövs. Sett över en längre period

kommer alltid utgiften och kostnaden att vara densamma. Dessutom kommer utbetalningen också att stämma överens med utgiften/kostnaden, eftersom det i grunden är själva utbetalningen som är utgångspunkten för hur stora kostnader vi får.

Nedan visas ett exempel på T-konton för år 1 och år 2, först enligt s.k. direkt metod därefter enligt indirekt metod.

År 1

Maskiner			
Leverantörer	1.000.000	Avskrivningar	200.000
		Utgående balans	800.000
	1.000.000		1.000.000

Avskrivning på maskiner			
Maskiner	200.000	Resultat	200.000
	200.000		200.000

År 2

Maskiner

Ingående balans	800.000	Avskrivningar	200.000
		Utgående balans	600.000
	<hr/> 800.000		<hr/> 800.000

Avskrivning på maskiner

Maskiner	200.000	Resultat	200.000
	<hr/> 200.000		<hr/> 200.000

I föregående exempel har maskinen redovisats enligt s.k. direkt metod. I praktiken är det dock lämpligt att redovisa enligt en indirekt metod. Indirekt metod har den fördelen att man när som helst under den tid man har maskinen kan se vad dess anskaffningsvärde är. Maskinkontot skall alltid innehålla anskaffningsvärdet för de maskiner som finns i rörelsen. Trots detta måste maskinens värde

minskas årligen och det får då göras mot ett korrigeringskonto till maskinkontot. Kontot kan man t.ex. kalla "värdeminskning maskiner" eller "ackumulerade avskrivningar". I exemplet kommer värdet på korrigeringskontot vid slutet av år fem att uppgå till 1.000.000 kr, dvs. lika mycket som kontot "Maskiner". Restvärdet är dock noll. Detta visas i nedanstående exempel.

År 1

Maskiner

Leverantörer	1.000.000	Utgående balans	1.000.000
	<hr/> 1.000.000		<hr/> 1.000.000

Ackumulerade avskrivningar på maskiner

Utgående balans	200.000	Årets avskrivningar	200.000
	<hr/> 200.000		<hr/> 200.000

Årets avskrivningar

Ackumulerade avskrivningar	200.000	Resultat	200.000
	<hr/> 200.000		<hr/> 200.000

År 2

Maskiner

Leverantörer	1.000.000	Utgående balans	1.000.000
	<hr/> 1.000.000		<hr/> 1.000.000

Ackumulerade avskrivningar på maskiner

Utgående balans	400.000	Ingående balans	200.000
	<hr/> 400.000	Årets avskrivningar	200.000
			<hr/> 400.000

Årets avskrivningar

Akkumulerade avskrivningar	200.000	Resultat	200.000
	<hr/> 200.000		<hr/> 200.000

År 3

Maskiner

Leverantörer	1.000.000	Utgående balans	1.000.000
	<hr/> 1.000.000		<hr/> 1.000.000

Akkumulerade avskrivningar på maskiner

Utgående balans	600.000	Ingående balans	400.000
	<hr/> 600.000	Årets avskrivningar	<hr/> 200.000
			600.000

Årets avskrivningar

Akkumulerade avskrivningar	200.000	Resultat	200.000
	<hr/> 200.000		<hr/> 200.000

År 4

Maskiner

Leverantörer	1.000.000	Utgående balans	1.000.000
	<hr/> 1.000.000		<hr/> 1.000.000

Akkumulerade avskrivningar på maskiner

Utgående balans	800.000	Ingående balans	600.000
	<hr/> 800.000	Årets avskrivningar	<hr/> 200.000
			800.000

Årets avskrivningar

Akkumulerade avskrivningar	200.000	Resultat	200.000
	<hr/> 200.000		<hr/> 200.000

År 5

Maskiner

Leverantörer	1.000.000	Utgående balans	1.000.000
	<hr/> 1.000.000		<hr/> 1.000.000

Akkumulerade avskrivningar på maskiner

Utgående balans	1.000.000	Ingående balans	800.000
	<hr/> 1.000.000	Årets avskrivningar	<hr/> 200.000
			1.000.000

Årets avskrivningar

Akkumulerade avskrivningar	200.000	Resultat	200.000
	<hr/> 200.000		<hr/> 200.000

Lägsta värdets princip och lagrets anskaffningsvärde

Den regel som gäller för varulager är den s.k. lägsta värdets princip. Denna regel innebär att ett lager inte får tas upp till ett värde som överstiger det verkliga värdet eller anskaffningskostnaden. Det verkliga värdet kan avse antingen vad det skulle kosta att köpa motsvarande varor på bokslutsdagen, det s.k. återanskaffningsvärdet, eller ett s.k. nettoförsäljningsvärde. Nettoförsäljningsvärdet bestäms utifrån varornas försäljningspris med avdrag för försäljningskostnader.

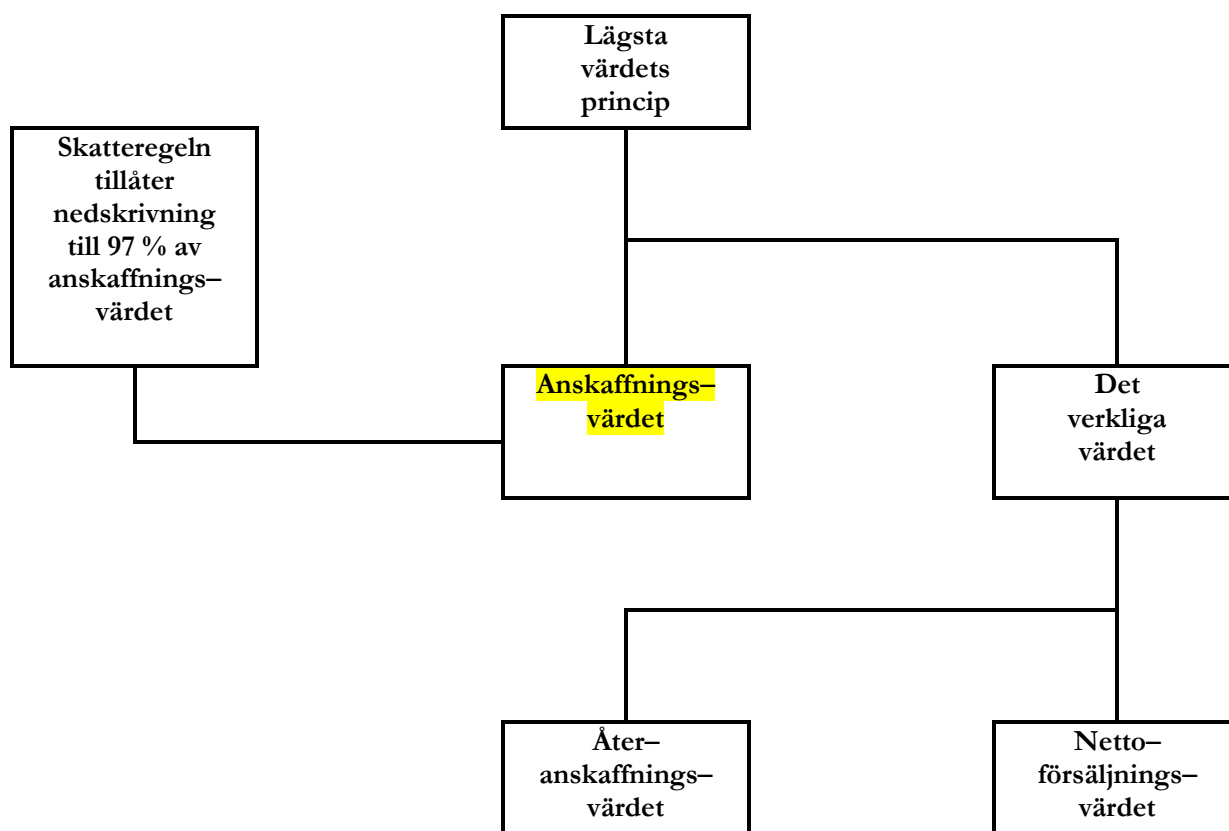
Det skall också uppmärksammas att de skatterättsliga reglerna för hur lagret skall värderas inte alltid står i överensstämmelse med redovisningsrätten. Regeln är den att lagrets värde enligt skatterättsliga regler kan bestämmas till 97 % av det framräknade anskaffningsvärdet. Om anskaffningsvärdet utgör det lägsta värdet i valet mellan detta värde och det verkliga värdet, kommer en nedskrivning till 97 % att skapa en s.k. varulagerreserv som uppgår till just dessa 3 procent. I de fall där det verkliga värdet är mindre än anskaffningsvärdet kan också en varulagerreserv uppstå på grund av den 3-procentiga nedskrivningen av anskaffningsvärdet. Detta gäller i de fall där anskaff-

ningsvärdet på grund av nedskrivningen kommer att understiga det verkliga värdet.

Om varulagerreserven i väsentlig grad kommer att påverka företagets resultat bör reserven redovisas öppet som en obeskattad reserv i balansräkningen och som en bokslutsdisposition i resultaträkningen. I övriga fall kan man "bygga in" reserven i lagervärdet i balansräkningen och i rörelsens kostnader i resultaträkningen. Om reserven redovisas på detta sätt är den dold.

En varas anskaffningspris borde anses vara det pris man betalade när man anskaffade varan. Med de regler vi har är det dock ofta inte på det viset. Lagrets anskaffningsvärde beräknas i stället utifrån vissa antaganden. Ett sådant antagande är att de varor som först köps in också är de varor som säljs först. Detta antagande benämns FIFO, först in först ut principen. En annan princip är den s.k. SIFU-principen, sist in först ut. Denna är accepterad i många länder men dock inte i Sverige. Utöver detta finns i Sverige ett antal mer eller mindre accepterade principer för beräkning av ett varulagers anskaffningsvärde.

Schematisk skiss avseende med vilka metoder man kan beräkna lagrets anskaffningsvärde och lägsta värdes princip.

Metoder för bestämning av anskaffningsvärdet

1. Individuell värdering av varje lagerpost
2. Genomsnittsvärden
3. FIFO-principen
4. Normallagerprincipen
5. Detaljhandelsmetoden
6. Bruttovinstmetoden
7. SIFU-principen (enligt årsredovisningslagen ej tillåten i Sverige)

En individuell värdering förutsätter att varje enskild produkt förses med en egen kostnadsbokföring. Metoden är lämplig för unika produkter med högt värde. Metoden är olämplig vid massproduktion och finns inte heller omnämnd i EU-direktivet.

Genomsnittsmetoden har den innebörden att varje enskilt inköpspris kommer att påverka lagervärdet. Metoden har tre olika varianter, ovägt medeltal vägt medeltal och rullande vägt medeltal.

FIFO-metoden (first in first out) är en ungefärlig beräkning av ett lagers anskaffningsvärde och bygger på ett antagande om att de varor som först köpts in också är de varor som först sålts ut, först in först ut. Lagervärdet räknas således fram med de senaste inköpspriserna. Man kommer på detta sätt fram till ett värde som ligger så nära återanskaffningskostnaden som möjligt.

Den s.k. detaljhandelsmetoden är en mycket praktisk metod, som innebär att man startar med försäljningspriser. Från dessa drar man av den utgående mervärdeskatten minus varornas marginaler. Metoden är enkel och har haft stor genomslagskraft inom detaljhandeln.

Bruttovinstmetoden är likartad detaljhandelsmetoden, men grundar sig på statistiska fakta bakåt i tiden där man också tagit hänsyn till svinn och andra förluster. I övrigt görs beräkningarna på samma sätt som föregående metod.

LIFO-metoden (last in first out) innebär att man anser att de sist inköpta varorna är de som först säljs ut. Denna metod bygger således också på antaganden. Metoden är godkänd av USA:s skattemyndigheter och finns

också omnämnd i IAS som en godtagbar metod. Även EU-direktivet artikel 40 tillåter LIFO. Årsredovisningslagen förbjuder dock uttryckligen denna metod.

FIFO-metoden har länge varit den grundläggande värderingsregeln i Sverige. Numera är också den s.k. genomsnittsmetoden tillåten enligt årsredovisningslagen.

En problematisk frågeställning är på vilket sätt man ska ta hänsyn till skattemässiga överväganden även i redovisningen i samband med varulagervärdering. Skattelagstiftningen har inte nu längre några synpunkter på denna fråga. Redovisningsrådet har dock synpunkter i sin varulagerrekommendation RR 2. Enligt punkt 27 gäller följande:

"Det är vanligt i praxis att lagrets värde i balansräkningen reduceras med skattemässigt tillåtet inkuransavdrag även om detta är högre än bedömd verklig inkurans. Eftersom inkuransbedömningen ofta är förenad med stor osäkerhet, bör en sådan redovisning kunna tillåtas under förutsättning att avvikelserna från en värdering enligt lägsta värdets princip ej i väsentlig grad påverkar bedömningen av företagets resultat och ställning. Om så dock är fallet skall lagret tas upp på balansräkningens tillgångssida till värde beräknat enligt lägsta värdets princip. På skuldsidan redovisas skillnaden mellan detta värde och det skattemässiga godtagna värdet som lagerreserv under obeskattade reserver".

Enligt skattelag är högsta tillåtna nedskrivning av varulagrets anskaffningsvärde lika med 3 procent av detta. En verklig inkurans som är högre än 3 procent kan endast dras från varulagrets återanskaffningsvärde. Om den skattemässiga nedskrivningen inte är av sådan omfattning att den i väsentlig grad

påverkar bedömningen av företagets ekonomiska situation kan man låta nedskrivningen minska lagervärdet direkt, dvs. man gör en dold nedskrivning och skapar en s.k. dold reserv. I övriga fall skall nedskrivningen och reserven visas öppet. Till denna redovisningsmetod återkommer jag i kapitel 4.

Exempel

Ett företags varulager har vid bokslutet den sista december ett anskaffningsvärde om 100 och ett verkligt värde om 98. Emellertid finns enligt gällande skattelag möjlighet att minska lagrets anskaffningsvärde med 3 procent, dvs. till 97. Under förutsättning att denna nedskrivning saknar väsentlig betydelse för en bedömning av företagets ekonomiska situation kan lagervärdet bestämmas till 97 utan att redovisas öppet, dvs. varulagerkontot kan redovisas till 97 direkt.

Varulager (balans)

Ingående balans	110	31.12	13
		Utgående balans	97
	110		110

Sålda varors kostnad (resultat)

Inköp under året	960	Resultat	973
31.12	13		
	973		973

Kostnaden för sålda varor har i detta exempel redovisats till 973 och varulagrets värde till 97. I själva verket ingår i denna redovisning en i redovisningshänseende obefogad nedskrivning om 1 (verkligt värde 98 minus skattemässigt nedskrivet värde 97). Nedskrivningen är således dold på så sätt att den inbakats i de ordinarie redovisningskontona. Om den obefogade nedskrivningen skulle redovisas öppet tillkommer två extra konton för att visa att man skrivit ned lagret med 1 mer än vad som i verkligheten är befogat. Man har gjort nedskrivningen endast för att minska vinsten och därmed också skatten.

Detta var ett exempel på hur man kan tillämpa lägsta värdets princip i en given situation. Vad som inte framgår av exemplet är på vilket sätt man bestämmer lagrets anskaffningsvärde före det att de skattemässiga övervägandena görs, hur man bestämmer det "verkliga anskaffningsvärdet". Av praktiska skäl görs detta utifrån olika antaganden. Att räkna fram ett lager verkliga anskaffningsvärde kan i många företag vara en allt för betungande uppgift eller rent av omöjligt. Därför finns förenklingsmetoderna FIFO, genomsnittsmetoden och möjligen också LIFO. Jag tar nu ett exempel på hur man kan räkna fram lagrets anskaffningsvärde enligt dessa tre metoder.

Exempel: I ett företag har följande varuinköpstransaktioner av ett visst varuslag ägt rum under året:

Datum	Antal	Pris per st
15 januari	290	100
12 mars	320	104
14 augusti	300	108
28 november	250	112

Under året har man sålt 700 styck av denna vara. Vad blir lagervärdet vid antagandet att de varor som köpts in först och blivit sålda först (FIFO)?

Gör så här:

Datum	Köpt	Sålt	Kvar	Pris	Värde
15 januari	290	290	0	100	0
12 mars	320	320	0	104	0
14 augusti	300	90	210	108	22.680
28 november	250	0	250	112	28.000
Summa	1160	700	460		50.680

Under förutsättning att tabellen ovan är gjord i datumordning med lägsta datum högst upp kan man beskriva FIFO-metoden som avräkning "uppifrån och ned". De först köpta skall anses vara de först sålda. Hur det är i verkligheten spelar ingen roll. Metoden är således ett antagande, en praktisk förenk-

ling. Så är det också med LIFO. Om tabellen ovan också används för LIFO skulle man kunna beskriva metoden som "nedifrån och upp". De sist köpta varorna skall anses vara de först sålda och då kommer vi fram till ett annat värde på lagret.

Datum	Köpt	Sålt	Kvar	Pris	Värde
15 januari	290	0	290	100	29.000
12 mars	320	150	170	104	17.680
14 augusti	300	300	0	108	0
28 november	250	250	0	112	0
Summa	1160	700	460		46.680

I detta exempel har priserna stigit under året. FIFO kommer därför att ge ett högre lagervärde än LIFO. Om priset fallit, skulle LIFO-metoden ha medfört ett högre lagervärde och FIFO-metoden lägre. Ett sätt att

neutralisera sådana effekter är genomsnittsmetoden. Exemplet skall därför tas även enligt denna metod.

Datum	Antal	Pris per st	Pris totalt	Genomsnittspris
15 januari	290	100	29.000	
12 mars	320	104	33.280	
14 augusti	300	108	32.400	
28 november	250	112	28.000	
Summa	1160		122.680	105,76
Sålt	-700			
Kvar i lager	460	105,76	48.650	

Lagrets anskaffningsvärde blir således enligt genomsnittsmetoden 48.650.

Till sist skall ännu en gång påpekas att man i praktiken också använder ett antal andra sätt att beräkna varulagrets anskaffningsvärde så som individuell värdering av varje lagerpost, normallagerprincipen, detaljhandelsmetoden och bruttovinstmetoden. Vil-

ken av dessa man använder beror framför allt på branschtillhörighet och är i allt väsentligt en fråga om vad som är praktiskt möjligt.

Intäkter och inbetalningar - Kostnader och utbetalningar

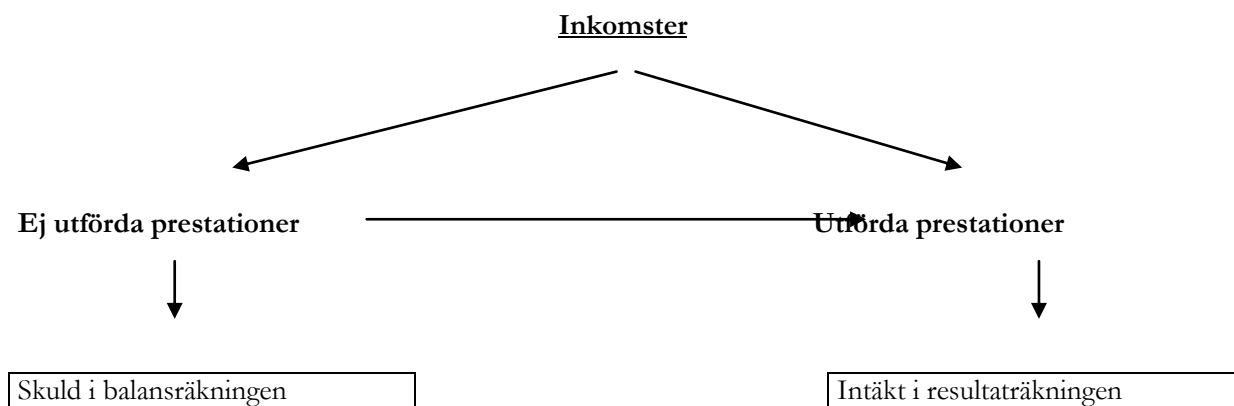
Begrepp och samband

Begreppen inkomster, intäkter och inbetalningar är uttryck för ett inflöde av pengar till företaget omedelbart eller senare. Om redovisningen inte hade utförts enligt bokföringsmässiga grunder eller om företaget inte hade avgränsat sin verksamhet i perioder/räkenskapsår hade alla begreppen haft samma innebörd.

Som det nu är skall begreppet inbetalningar endast uttrycka ett inflöde av likvida medel medan begreppet intäkter är ett resultatbegrepp. Intäkter kommer att bidra till vinst eller i vart fall till minskad förlust. Inbetal-

ningar hör hemma i balansräkningen medan intäkter hör hemma i resultaträkningen. Begreppet inkomster bör ses som ett neutralt begrepp i förhållande till balans- och resultaträkningen. Inkomst kan då vara något som antingen är skuld eller intäkt. Inkomsten omvandlas till intäkt när företaget utfört en prestation motsvarande inkomstens storlek. Har man haft en inkomst utan att någon sådan prestation utförts bör denna inkomst betraktas som en skuld. Som exempel kan nämnas olika slag av förskottsinsbetalningar till företaget. Dessa kommer att redovisas som s.k. interimsskuld.

Skiss över sambandet mellan inkomster, intäkter och skulder

Om ett företag t.ex. den 28 december år 02 sänder en faktura till en kund för varor som levereras den 4 januari år 03 och kunden betalar varorna den 5 februari år 03, så

kommer detta att medföra vissa speciella konsekvenser för redovisningen.

Begreppen inkomster, intäkter och inbetalningar skall placeras på följande datum:

28 december år 02
04 januari år 03
05 februari år 03

Inkomst
Intäkt
Inbetalning

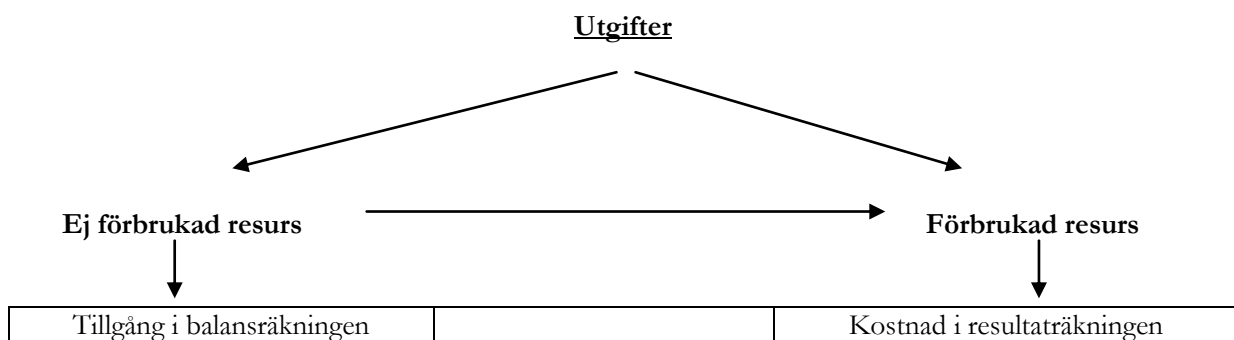
En förutsättning för att en intäkt skall vara för handen är att prestation utförts. I detta exempel har prestation utförts när varorna levererats. På bokslutsdagen har därför inte någon prestation utförts trots att vi sänt en faktura till kunden. Denna faktura har troligen bokförts på kontot kundfordringar i debet och kontot varuförsäljning i kredit. Detta måste vi justera genom att debitera varuförsäljningskontot och kreditera interimsskulder. När varorna levereras i januari kan vi återföra beloppet från interimsskulder debet till varuförsäljning kredit. Intäkten kommer då att hamna på rätt år. Även om kunden betalt fakturan t.ex. den 29 december är situationen densamma. Någon intäkt föreligger ändå inte, endast en förskottsbetalning och denna är att betrakta som en skuld i bokslutet.

Begreppen utgifter/kostnader/utbetalningar är uttryck för ett utflöde av pengar från företaget nu eller senare. Om redovisningen inte hade utförts enligt bokföringsmässiga grunder eller om företaget inte hade avgränsat sin verksamhet i perioder/räkenskapsår hade alla begreppen även här haft samma innebörd.

Som det nu är skall begreppet utbetalningar endast uttrycka ett utflöde av likvida medel

medan begreppet kostnader är ett resultatbegrepp. Kostnader kommer att bidra till lägre vinst eller högre förlust. Utbetalningar hör hemma i balansräkningen medan kostnader hör hemma i resultaträkningen. Begreppet utgifter bör ses som ett neutralt begrepp i förhållande till balans- och resultaträkningen. Utgift kan då vara något som antingen kommer att bli en tillgång eller en kostnad. Utgiften omvandlas till kostnad när företaget förbrukat den resurs som anskaffats. Har man haft en utgift utan att någon förbrukning skett bör denna utgift betraktas som en tillgång. När förbrukning sedan sker helt eller delvis skall denna förbrukning påföras resultaträkningen och avföras från balansräkningen. Som exempel på detta kan nämnas utgifter för inköp av anläggningstillgångar som sedan avskrivs årligen och utgifter för inköp av varor som inte blivit sålda på bokslutsdagen. Sådana varor skall redovisas i balansräkningen medan sålda varor skall redovisas i resultaträkningen. Vanligen kommer också betalningar av t.ex. telefonräkningar, lokalhyror m.m. att redovisas i resultaträkningen på grund av att vi utnyttjat andras resurser. Om dock t.ex. lokalhyra betalas innan vi utnyttjar denna resurs skall lokalhyran redovisas som en tillgång, en s.k. interimfordran.

Skiss över sambandet mellan utgifter, kostnader och tillgångar

Om företaget t.ex. den 2 januari år 03 köper en maskin för 100.000 kr och erhåller en leverantörsfaktura som skall betalas den 2 februari år 03 och maskinen beräknas ha en nyttjandeperiod om 5 år får detta också konsekvenser för redovisningen.

Begreppen utgift, kostnad och utbetalning skall placeras på följande datum och perioder:

<i>År 03 (2 januari)</i>	<i>Utgift</i>	<i>100.000</i>
<i>År 03 (2 februari)</i>	<i>Utbetalning</i>	<i>100.000</i>
<i>År 03 (Period 1)</i>	<i>Kostnad</i>	<i>20.000</i>
<i>År 04 (Period 2)</i>	<i>Kostnad</i>	<i>20.000</i>
<i>År 05 (Period 3)</i>	<i>Kostnad</i>	<i>20.000</i>
<i>År 06 (Period 4)</i>	<i>Kostnad</i>	<i>20.000</i>
<i>År 07 (Period 5)</i>	<i>Kostnad</i>	<i>20.000</i>

Utgiften är i denna situation till en början att betrakta som en tillgång. Denna tillgång kommer sedan att förbrukas med en femtedel per år och detta är den årliga kostnaden. Över hela femårsperioden är således utgiften och kostnaden lika stora. Detta visar att begreppen får sin betydelse endast av den orsaken att de fem åren inte är en enda period utan i stället fem perioder eller räkenskapsår.

Det faktum att det resultatbegrepp vi har, bygger på principen om bokföringsmässiga

grunder leder fram till ett antal bokföringsproblem i händelse av att in- eller utbetalningar inte tidsmässigt överensstämmer med utförda prestationer och resursförbrukning. Om det finns ett årsavslut mellan tidpunkten för inbetalning och utförd prestation eller mellan tidpunkten för utbetalning och förbrukad resurs uppstår uppenbara bokslutsproblem. Dessa problem hanteras redovisningsmässigt med hjälp av s.k. interimskon-ton.

Förutbetalda händelser och upplupna händelser

Tidsdifferenserna mellan betalning och utförd prestation eller förbrukad resurs kan antingen avse betalningar som görs "för tidigt" eller "för sent" i förhållande till den

utförda prestationen eller den förbrukade resursen. Man kan skilja på följande situationer:

- 1 Förutbetalda händelser ("förskottsbetalningar")
 - a) utbetalningar som leder fram till kostnader men som temporärt kommer att vara tillgångar
 - b) inbetalningar som leder fram till intäkter men som temporärt kommer att vara skulder
- 2 Upplupna händelser ("efterskottsbetalningar")
 - a) kostnader som leder fram till utbetalningar
 - b) intäkter som leder fram till inbetalningar

I fall 1a har företaget betalat ut pengar som vid bokslutstillfället inte motsvaras av någon erhållen prestation. Här uppstår en interimfordran.

Bokföringen av denna händelse kan genomföras på flera sätt. Antingen kan man göra periodiseringen direkt vid det tillfälle då

utgiften eller utbetalningen föreligger, eller kan man vänta med periodiseringsåtgärden till dess man gör bokslut.

Om man t.ex. den förste juli skall bokföra en försäkringsutgift på 12.000 kr (försäkringar betalas i förskott) som gäller för ett år framåt, kan detta göras på följande sätt:

Leverantörsskuld eller kassa	
	1/7 12.000
Förutbetalda försäkringar (interimfordran)	
1/7	6.000
Försäkringskostnader	
1/7	6.000

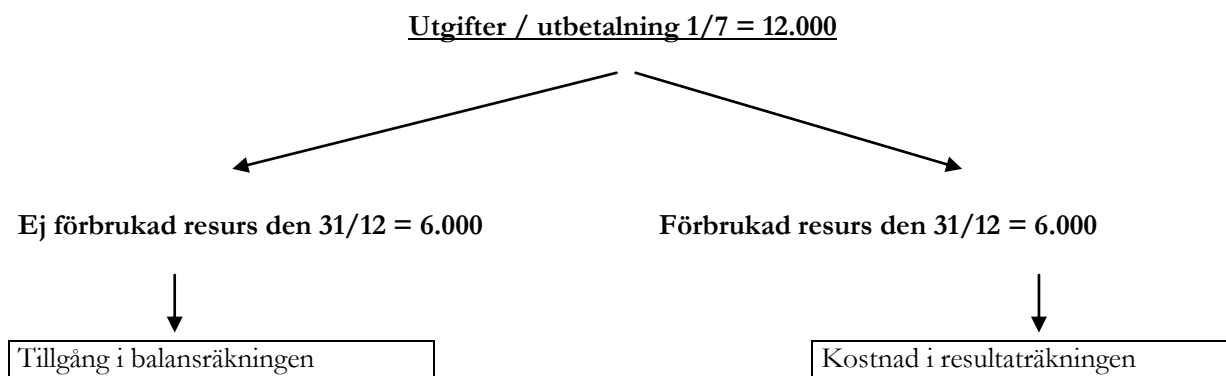
eller kan man välja följande sätt att bokföra:

Leverantörsskuld eller kassa	
	1/7 12.000
Förutbetalda försäkringar (interimfordran)	
31/12	6.000
Försäkringskostnader	
1/7	12.000
	31/12 6.000

Vilket sätt man än använder, kommer utgående balansvärdet vid bokslutet att vara lika med 6.000 kr på kontot "förutbetalda försäk-

ringar" och försäkringskostnaden är också lika med 6.000 kr.

Skiss över sambandet mellan utgift/utbetalning och kostnad vid betalning av en försäkring på 12.000 kr avseende perioden 1/7 – 30/6

Under nästkommande år kan kontot "förutbetalda försäkringar" behandlas på två olika sätt. Antingen nollställer man kontot vid årets början eller låter man värdet ligga kvar till nästa bokslut. I det senare fallet räknar man fram en ny utgående balans utifrån en "inventering" av de poster som skall finnas på detta konto vid bokslutstillfället. Därefter

gör man en avstämning mot balansvärdet vid årets början och bokför mellanskillnaden mot resultaträkningen. Denna metod brukar benämnas nettometoden. Alternativet att nollställa ingående balansvärdet direkt vid årets början benämns bruttometoden. Bruttometoden visas i det följande:

Förutbetalda försäkringar (interimsfordran)			
Ingående balans	6.000	1/1	6.000

Försäkringskostnader			
	6.000		

Syftet med åtgärden är att man skall fördela försäkringskostnaden korrekt mellan period 1 och period 2 (år 1 och år 2). I denna uppgift ser vi att försäkringskostnaden är 6.000 kr för år 1 och 6.000 kr för år 2. Totalt överensstämmer dessa kostnader med utgiften/utbetalningen. Det är viktigt att inse detta. Över hela affärshändelsens "livstid" kommer alltid begreppen utgifter, utbetalningar och kostnader att beloppsmässigt överensstämma.

I fall 1b har företaget erhållit pengar som inte motsvaras av någon lämnad prestation. I detta fall uppstår en interimsskuld.

Vi tänker oss en situation där en företagare hyr ut kontorslokaler till andra företagare. Det vanliga förfarandet vid uthyrning av lokaler och bostäder är att hyran skall betalas i förskott. Detta medför att betalningen för årets sista kvartal eller månad avser nästkommande år. I detta fall föreligger en s.k. förutbetalad händelse, men nu som inbetalning till vårt företag. På konto skulle detta kunna se ut enligt följande:

Kassa	
30/3	8.000
28/6	8.000
29/9	8.000
27/12	8.000

Hysesintäkter			
Bokslut	8.000	30/3	8.000
Resultat	24.000	28/6	8.000
		29/9	8.000
		27/12	8.000
	32.000		32.000

Förutbetalda hyror (interimsskuld)			
Utgående balans		Bokslut	8.000
	8.000		8.000

Inbetalningar kan inte vara underlag för en resultatberäkning. Det är i stället den utförda prestationen som påverkar resultatet. Syftet med den visade åtgärden i detta exempel är att ta fram ett resultat som utvisar vilka prestationer som hör till innevarande år och

vilka som hör till nästkommande år och på vilket sätt man går till väga för att komma fram till en korrekt fördelning av inbetalningen, dvs. periodiseringen av händelsen.

I början på nästa år kan man lämpligen nollställa kontot "förutbetalda hyror" på följande sätt:

Hysesintäkter			
		1/1	8.000

Förutbetalda hyror (interimsskuld)			
1/1	8.000	Ingående balans	8.000

I fall 2 a har företaget förbrukat en resurs som vid bokslutstillfället ännu varken betalats eller motsvaras av någon utgift/utbetalning.

med hjälp av interna beräkningar och bokföringsorder.

Denna situation kan i princip gälla alla slag av kostnader som ännu inte dokumenterats genom externa verifikat. Det kan t.ex. gälla upplupna räntekostnader till kreditgivare eller upplupna semesterlöner till anställda. Dessa kostnader måste bokföras i bokslutet

Om ett företag t.ex. har ett lån på 1.200.000 kr med 6 % ränta till en bank och betalningsperioderna för räntan är 1 december – 28 februari, 1 mars – 31 maj, 1 juni – 31 augusti och 1 september – 30 november i efterskott kommer bokföringen i samband med bokslut att innehålla följande affärshändelse:

Upplupna räntekostnader (interimsskuld)

	31/12	6.000
--	-------	-------

Räntekostnader

31/12	6.000	
-------	-------	--

Räntan på 1.200.000 kr är vid 6 % fast ränta lika med 72.000 kr per år. Räntan för december månad är då 1/12 av detta belopp, dvs. 6.000 kr. Banken lämnar ingen uppgift om just detta belopp utan kommer först i februari att tillsända företaget en betalningsavi på

18.000 kr gällande för perioden december – februari.

När vi betalar denna ränta den 28 februari kan detta lämpligen bokföras enligt följande:

Kassa

	28/2	18.000
--	------	--------

Upplupna räntekostnader (interimsskuld)

28/2	6.000	Ingående balans	6.000
------	-------	-----------------	-------

Räntekostnader

28/2	12.000	
------	--------	--

I fall 2b har företaget vid bokslutstillfället utfört en prestation som vid bokslutstillfället inte motsvaras av någon inkomst/inbetalning.

Vi tänker oss här ett exempel med ett mindre företag som lånar ut pengar till andra småföretag. Företaget har en utlåning på 250.000 kr till ett av småföretagen. I avtalet med detta sägs att ränta skall debiteras årsvis i efterskott, den 30 juni varje år. Vi antar att ränte-

läget för perioden 1 juli – 31 december år 1 är i genomsnitt 7 % och för perioden 1 januari – 30 juni år 2 i genomsnitt 6 %. I början av juni år 2 sänder det utlånande företaget en avi på 16.250 kr, som skall betalas senast den 30 juni avseende upplupen ränta för ett år. Det utlånande företaget måste i denna situation boka upp en ränteintäkt i bokslutet år 1 på 7 % av 250.000 kr för 6 månader, dvs. 8.750 kr. Bokföringen av detta ser ut enligt följande:

Upplupna ränteintäkter (interimsfordran)			
31/12	8.750	Utgående balans	8.750

Ränteintäkter			
Resultat	8.750	31/12	8.750

Under nästa år kan denna transaktion behandlas enligt följande:

Upplupna ränteintäkter (interimsfordran)			
Ingående balans	8.750	1/1	8.750

Ränteintäkter			
1/1	8.750		

En alternativ bokföringsmetod är också att vänta med att avboka interimskontot till dess att räntan erhålls i juni månad. Bokföringen kommer då att se ut som nedan:

Kassa			
30/6	16.250		

Upplupna ränteintäkter (interimsfordran)			
Ingående balans	8.750	30/6	8.750

Ränteintäkter			
		30/6	7.500

Begreppet interimshändelse står således för att något redovisas i avvaktan på antingen betalning eller intjänande / förbrukning. Syftet med interimskonton är att kunna hantera de problem som uppstår när en in- eller utbetalning inträffar inom en annan period än den utförda prestationen eller den förbrukade resursen hör hemma. Som en följd av dessa situationer uppstår upplupna händelser och förutbetalda händelser.

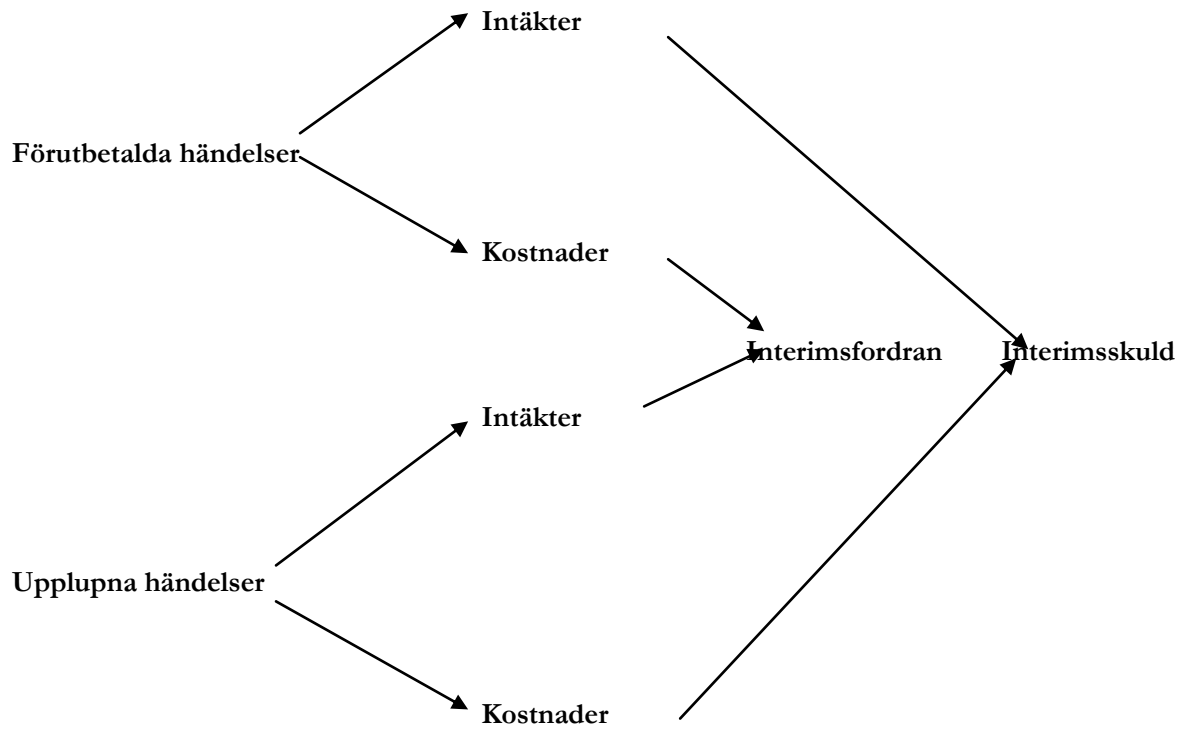
Den upplupna händelsen är en konsekvens av att något har inträffat som påverkar resultatet, en resurs har förbrukats eller en utförd

prestation har intjänats, men det finns ej dokumenterat någon utgift eller inkomst för händelsen. Bokföring måste då ske i efterhand och senast vid bokslutet.

Den förutbetalda händelsen är en konsekvens av att en betalning har gjorts av företaget eller erhållits till företaget trots att någon resurs ej förbrukats eller att någon prestation ej utförts. Om sådana betalningar helt eller delvis avser nästkommande år, skall den del som avser nästa år inte påverka årets resultat. Bokföringen av detta måste

görs senast i bokslutet, men kan också göras direkt vid betalningstillfället.

Till sist en schematisk beskrivning över begrepp och sammanhang avseende interimskonton intäkter och kostnader samt förutbetalda och upplupna händelser.

Temporär kontantmetod

Grundprincipen är den att alla företag skall tillämpa bokföringsmässiga grunder både i redovisningen och vid beskattning. Därmed är man också skyldig att årligen upprätta bokslut med balansräkning och resultaträkning. Detta innebär i grunden att bokföringen skall vara dubbel, då den dubbla bokföringens slutprodukt är just balansräkningen och resultaträkningen.

Skatterätten gör dock vissa undantag från kravet på bokföringsmässiga grunder. Företagare vars omsättning understiger 20 basbelopp per år har möjlighet att under löpande år använda kontantmetoden, dvs. de behöver bara bokföra löpande in- och utbetalningar. Något krav på upprättande av årsbokslut föreligger inte i dessa fall och därmed kan bokföringen också genomföras utan att man tillämpar dubbel bokföring.

Trots detta slår skatterätten fast, att beskattning skall ske utifrån bokföringsmässiga grunder. Detta löses genom en särskild deklaraionsbilaga (nr N1 Näringsidkare utan årsbokslut). I denna bilaga för man in alla in- och utbetalningar för driften och justerar sedan nettot med förändringar i kundfordringar, leverantörsskulder och varulager mellan årets början och slut. Dessutom justerar man resultatet med värdeminskningssavdrag på inventarier och maskiner och gör planliga avskrivningar på fastigheter. Med dessa justeringar skall man komma fram till exakt samma skattemässiga resultat som

man hade uppnått om man tillämpat bokföringsmässiga grunder även under löpande år.

En statlig utredning (SOU 1999:28) har föreslagit att mycket små företag skulle kunna välja att beskattas enligt samma princip som löntagare, dvs. enligt kontantmetod. Reglerna skulle innebära att företagare vars omsättning understiger 20 basbelopp och vars varulager, kundfordringar eller leverantörsskulder var för sig understiger 1 basbelopp inte längre behöver justera sina in- och utbetalningar med årets förändringar i dessa poster. Metoden skulle dock inte vara tillåten för den som i sin verksamhet har näringsfastighet. Några avskrivningsplaner för inventarier och maskiner finns inte heller enligt dessa regler. Dock får företagaren inte göra större avdrag för inköp av maskiner och inventarier än 1 basbelopp per år. Detta innebär att den som gör en inventarieanskaffning vars inköpsbelopp överstiger 1 basbelopp inte får avdrag med mer än ett basbelopp och inte heller dra av överskjutande belopp nästkommande år.

Eftersom situationen för närvarande är den att förslaget inte kommit upp till behandling i riksdagen, är den temporära metoden den som står till buds för små företag som vill förenkla sitt bokförings- och redovisningsarbete.

Övning 1 a – Kundfordringar och leverantörsskulder

Affärshändelse 1.

Företaget säljer varor för 30.000 kr utan att få betalt direkt.

Affärshändelse 2.

Företaget köper varor för 18.000 kr utan att betala.

Affärshändelse 3.

Företaget får betalt till kassan för de varor som tidigare sålts för 30.000 kr.

Affärshändelse 4.

Företaget betalar från kassan de varor man tidigare köpt för 18.000 kr.

Bokför dessa fyra affärshändelser.

Svara också på följande frågor:

Hur mycket finns i kassan efter dessa fyra affärshändelser?

Hur stora är kundfordringarna?

Hur stora är leverantörsskuldena?

Vad kan man säga om företagets vinst?

Övning 1 b – Kreditfaktura till kund

Affärshändelse 1.

Företaget säljer varor för 30.000 kr utan att få betalt direkt.

Affärshändelse 2.

Kunden klagar på leveransen och begär en prisnedsättning på 2.000 kr, vilket vi accepterar.

Affärshändelse 3.

Företaget får betalt till kassan för de varor som tidigare sålts för 30.000 kr med avdrag för kreditfakturan.

Bokför ovanstående affärshändelser på konton.

Övning 1 c – Kreditfaktura från leverantör

Affärshändelse 1.

Vi köper varor för 20.000 kr utan att betala. Vi får en faktura från leverantören.

Affärshändelse 2.

Vi är inte helt nöjda med varorna och begär en prisnedsättning på 1.000 kr, vilket leverantören accepterar.

Affärshändelse 3.

Vi betalar 19.000 kr till leverantören.

Bokför ovanstående händelser på konton.

Övning 2 – Periodisering av varuutgifter

Vid början av år 06 uppgick ett företags varulager till 8.500 kr. Vid inventering den 31 december år 06 var lagrets värde 7.800 kr. Under året har man köpt in varor för 48.400 kr. Boka in årets ingående balans och utgående balans. Bokför utgiften för varuinköp samt justera bokföringen på så sätt att resultatpåverkan kommer att utgöras av sålda varors anskaffningskostnad. Till vilket belopp uppgår sålda varors anskaffningskostnad?

Övning 3 – Periodisering av varuutgifter

Under ett räkenskapsår uppgår ett företags utgifter för inköp av varor till 600 kr. Vid bokslutet finner man att lagret har ett värde på 65. I föregående års bokslut var detta värde 110.

Rekonstruera varulagerkontot och ange årets kostnad för sålda varor.

Övning 4 – Periodisering av varuutgifter

Under ett räkenskapsår uppgår ett företags utgifter för inköp av varor till 2.000 kr. Vid bokslutet finner man att lagret har ett värde på 240. I föregående års bokslut var detta värde 100.

Rekonstruera varulagerkontot och ange årets kostnad för sålda varor.

Övning 5 – Periodisering av varuutgifter

Under ett räkenskapsår uppgår ett företags utgifter för inköp av varor till 800 kr. Vid bokslutet finner man att lagret har ett värde på 900. I föregående års bokslut var detta värde 100.

Rekonstruera varulagerkontot och ange årets kostnad för sålda varor.

Övning 6 – Beräkning av bruttovinst

Av ett företags bokföring framgår följande belopp för de tre första åren:

	år 1	år 2	år 3
Lager (IB år 1 = 0)			
Inköp av varor	1.650	1.700	1.680
Kreditnotor från leverantörer	12	0	4
Försäljning av varor	2.100	2.110	2.400
Kreditnotor till kunder	0	30	14
Varulager vid årets slut	150	200	210

Beräkna företagets bruttovinst för respektive år. Bokför på konton.

Övning 7 – Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

Ett företag köpte år 01 en maskin för 1.000. Maskinen beräknas ha en nyttjandeperiod på 4 år och skall därför avskrivas enligt plan med 250 per år. Visa företagets bokföring för alla fyra åren. Använd både direkt och indirekt metod.

Övning 8 – Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

Ett företag köpte år 01 en maskin för 2.000. Maskinen beräknas ha en nyttjandeperiod på 10 år och skall därför avskrivas enligt plan med 200 per år. Visa företagets bokföring för de tre första åren. Använd både direkt och indirekt metod.

Övning 9 – Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

Ett företag hade vid början av år 06 inventarier som anskaffats enligt nedan:

år 04	60.000
år 05	20.000

Inventariernas ekonomiska livslängd har beräknats till 5 år.

I början av år 06 har inventarier anskaffats för ytterligare 30.000 kr. Även dessa inventarier beräknas ha en nyttjandeperiod på 5 år.

Bokför ingående balanser och årets händelser och gör dessutom avskrivningar för år 06 på T-konton. Visa hur man går tillväga enligt både direkt metod och indirekt metod.

Övning 10 – Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

Ett företag hade vid början av år 09 inventarier som anskaffats enligt nedan:

år 06	100.000
år 07	60.000
år 08	80.000

Inventariernas ekonomiska livslängd har beräknats till 5 år.

I början av år 09 har inventarier anskaffats för ytterligare 120.000 kr. Även dessa inventarier beräknas ha en nyttjandeperiod på 5 år.

Bokför ingående balanser och årets händelser och gör dessutom avskrivningar för år 09 på T-konton. Visa hur man går tillväga enligt både direkt metod och indirekt metod.

Övning 11 – Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

Ett företag hade vid början av år 09 inventarier som anskaffats enligt nedan:

år 06	200.000
år 07	100.000
år 08	250.000

Inventariernas ekonomiska livslängd har beräknats till 5 år.

I början av år 09 har inventarier anskaffats för ytterligare 300.000 kr. Även dessa inventarier beräknas ha en nyttjandeperiod på 5 år.

Bokför ingående balanser och årets händelser och gör dessutom avskrivningar för år 09 på T-konton. Visa hur man går tillväga enligt både direkt metod och indirekt metod.

Övning 12 – Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Ett företags inventarieanskaffning uppgick vid början av år 06 till följande värden:

Anskaffningsår	Belopp	Avskrivningsbelopp
år 03	60.000	20 % per år
år 04	50.000	20 % per år
år 05	40.000	20 % per år

Under år 06 såldes de inventarier som köpts år 04. Försäljningsbeloppet uppgick till 18.000 kr. I början av år 06 köptes också inventarier för 75.000 kr med en beräknad nyttjandeperiod på 5 år.

Boka in ingående balanser, bokför årets inköp samt försäljningen. Glöm inte att räkna fram eventuell vinst eller förlust på försäljningen.

Gör dessutom avskrivningar på de inventarier som finns kvar vid årets slut. Använd endast indirekt metod.

Övning 13 – Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Ett företags inventarieanskaffning uppgick vid början av år 09 till följande värden:

Anskaffningsår	Belopp
år 04	100.000
år 06	50.000
år 07	60.000
år 08	90.000

Samtliga inventarier har beräknats ha en nyttjandeperiod på 10 år.

Under år 09 har man köpt inventarier för 100.000 kr. Dessutom har man sålt alla de inventarier som anskaffades år 06. Försäljningsbeloppet uppgick till 20.000 kr.

Rekonstruera företagets bokföring och bokslut på T-konton. Använd endast indirekt metod.

Övning 14 – Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Ett företags inventarieanskaffning uppgick vid början av år 09 till följande värden:

Anskaffningsår	Belopp
år 03	200.000
år 06	100.000
år 07	100.000
år 08	200.000

Samtliga inventarier har beräknats ha en nyttjandeperiod på 10 år.

Under år 09 har man köpt inventarier för 250.000 kr. Dessutom har man sålt alla de inventarier som anskaffades år 06. Försäljningsbeloppet uppgick till 76.000 kr.

Rekonstruera företagets bokföring och bokslut för år 09 på T-konton. Använd indirekt metod.

Övning 15 – Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Ett företags inventarieanskaffning uppgick vid början av år 09 till följande värden:

Anskaffningsår	Belopp
år 03	200.000
år 05	600.000
år 06	300.000
år 08	100.000

Samtliga inventarier har beräknats ha en nyttjandeperiod på 5 år.

Under år 09 har man köpt inventarier för 0 kr. Dessutom har man sålt alla de inventarier som anskaffades år 06. Försäljningsbeloppet uppgick till 220.000 kr.

Rekonstruera företagets bokföring och gör bokslut på T-konton. Använd endast indirekt metod.

Övning 16 – Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Ett företags inventarieanskaffning uppgick vid början av år 09 till följande värden:

Anskaffningsår	Belopp
år 02	400.000
år 03	300.000
år 06	250.000
år 07	300.000
år 08	100.000

Samtliga inventarier har beräknats ha en nyttjandeperiod på 5 år. Under år 09 har man köpt inventarier för 200.000 kr. Dessutom har man sålt alla de inventarier som anskaffades år 03. Försäljningsbeloppet uppgick till 30.000 kr.

Rekonstruera företagets bokföring och gör bokslut på T-konton. Använd endast indirekt metod.

Övning 17 – Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Ett företags inventarieanskaffning uppgick vid början av år 09 till följande värden:

Anskaffningsår	Belopp
år 03	300.000
år 04	600.000
år 06	200.000
år 08	100.000

Nyttjandeperioden för de inventarier som köpts år 04 och år 08 har beräknats till 10 år, medan de inventarier som köpts år 03, år 06 och år 09 beräknas ha en nyttjandeperiod på 5 år.

Under år 09 har man köpt inventarier för 150.000 kr. Dessutom har man sålt alla de inventarier som anskaffades år 04. Försäljningsbeloppet uppgick till 100.000 kr.

Rekonstruera företagets bokföring och gör bokslut på T-konton. Använd endast indirekt metod.

Övning 18 – Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Ett företags inventarieanskaffning uppgick vid början av år 09 till följande värden:

Anskaffningsår	Belopp
år 03	200.000
år 04	300.000
år 06	400.000
år 08	200.000

Nyttjandeperioden för de inventarier som köpts år 04 och år 06 har beräknats till 10 år, medan de inventarier som köpts år 03, år 08 och år 09 beräknas ha en nyttjandeperiod på 5 år.

Under år 09 har man köpt inventarier för 400.000 kr. Dessutom har man sålt alla de inventarier som anskaffades år 06. Försäljningsbeloppet uppgick till 120.000 kr.

Rekonstruera företagets bokföring och gör bokslut på T-konton. Använd endast indirekt metod.

Övning 19 – Planenliga avskrivningar

Ett företag köper i början av sitt första verksamhetsår en maskin för 800. I början av år 2 köper man ytterligare en maskin för 400. I början av år 3 köper man en maskin för 600 och säljer den man köpte år 1. Försäljningspriset för denna maskin är 420. Samtliga maskiner antas ha en nyttjandeperiod på 5 år. Visa företagets bokföring för år 01–03. Använd indirekt metod.

Övning 20 – Beräkning av varulagrets anskaffningsvärde

I ett företag har följande varuinköpstransaktioner av ett visst varuslag ägt rum under år 08:

Datum	Antal	Pris per st.
20 jan	200	120
15 apr	150	125
10 aug	300	130
12 dec	250	135

Under året har man sålt 600 st av denna vara.

- a)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av FIFO-metoden.
- b)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av SIFU-metoden.
- c)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av genomsnittsmetoden.

Övning 21 – Beräkning av varulagrets anskaffningsvärde

I ett företag har följande varuinköpstransaktioner av ett visst varuslag ägt rum under år 02:

Datum	Antal	Pris per st
22 feb	160	112
18 maj	240	118
12 sep	100	120
19 nov	260	130

Under året har man sålt 520 styck av denna vara.

- a)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av FIFO–metoden.
- b)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av SIFU–metoden.
- c)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av genomsnittsmetoden.

Övning 22 – Beräkning av varulagrets anskaffningsvärde

I ett företag har följande varuinköpstransaktioner av ett visst varuslag ägt rum under år 02:

Datum	Antal	Pris per st
22 feb	260	110
18 maj	340	105
12 sep	200	120
19 nov	360	125

Under året har man sålt 820 styck av denna vara.

- a)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av FIFO–metoden.
- b)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av SIFU–metoden.
- c)
Beräkna lagrets anskaffningsvärde med tillämpning av genomsnittsmetoden.

Övning 23 – Varulager/lägsta värdets princip

Enligt inventeringslista per december år 09 har företaget ABZ följande underlag inför bokslutet:

Varugrupp	Ansk. värde	Återansk. värde	Verklig inkurans
1	6.000	6.200	300
2	1.900	2.120	150
3	5.300	5.460	0
4	1.700	1.600	200

Beräkna korrekt respektive lägsta tillåtna värde för lagret i bokslutet för år 09.

Lagrets värde var vid årets början lika med 16.760 och utgiften för inköp av varor under året uppgår till 54.200.

Rekonstruera företagets bokföring på kontona varulager och varuinköp.

Övning 24 – Lägsta värdets princip

Enligt inventeringslista per december 01 har företaget ABZ följande underlag inför bokslutet:

Varugrupp	Ansk värde	Återansk värde	Verklig inkurans
1	6030	6200	200
2	1920	2140	150
3	5240	5360	0
4	1810	1610	180

a)

Beräkna värdet för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande årsredovisningslag.

b)

Beräkna lägsta tillåtna värde för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande skattelag.

c)

Hur räknar man fram det s.k. nettoförsäljningsvärdet?

d)

Nämna två enligt årsredovisningslagen godkända metoder för bestämning av lagrets anskaffningsvärde.

e)

Visa uppgiften på T-konton. Lagrets skattemässiga ingångsvärde uppgår till 16.250. Under året har företags inköp av varor uppgått till 68.150.

f)

Visa uppgiften på T-konton med öppen redovisning av lagerreserven. Lagrets värde utan hänsyn tagen till skattemässiga dispositioner uppgår vid årets ingång till 16.300.

Övning 25 – Lägsta värdets princip

Enligt inventeringslista per december 01 har företaget ABZ följande underlag inför bokslutet:

Varugrupp	Ansk värde	Återansk värde	Verklig inkurans
1	6940	6900	190
2	2620	2640	120
3	4630	4810	50
4	2410	2510	200

a)

Beräkna värdet för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande årsredovisningslag.

b)

Beräkna lägsta tillåtna värde för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande skattelag.

c)

Visa uppgiften på T-konton. Lagrets skattemässiga ingångsvärde uppgår till 14.762. Under året har företags inköp av varor uppgått till 54.680.

d)

Visa uppgiften på T-konton med öppen redovisning av lagerreserven. Lagrets värde utan hänsyn tagen till skattemässiga dispositioner uppgår vid årets ingång till 14.825.

Övning 26 – Lägsta värdets princip

Enligt inventeringslista per december 01 har företaget ABZ följande underlag inför bokslutet:

Varugrupp	Ansk värde	Återansk värde	Verklig inkurans
1	6860	7000	80
2	2620	2700	40
3	4610	4720	50
4	5620	5650	0

a)

Beräkna värdet för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande årsredovisningslag.

b)

Beräkna lägsta tillåtna värde för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande skattelag.

c)

Visa uppgiften på T-konton. Lagrets skattemässiga ingångsvärde uppgår till 19.422 Under året har företags inköp av varor uppgått till 74.220.

d)

Visa uppgiften på T-konton med öppen redovisning av lagerreserven. Lagrets värde utan hänsyn tagen till skattemässiga dispositioner uppgår vid årets ingång till 19.612.

Övning 27 – Lägsta värdets princip

Enligt inventeringslista per december 01 har företaget ABZ följande underlag inför bokslutet:

Varugrupp	Ansk värde	Återansk värde	Verklig inkurans
1	8860	7000	180
2	2320	2700	400
3	4610	4448	50
4	4580	4650	20

a)

Beräkna värdet för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande årsredovisningslag.

b)

Beräkna lägsta tillåtna värde för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande skattelag.

c)

Visa uppgiften på T-konton. Lagrets skattemässiga ingångsvärde uppgår till 28.640. Under året har företags inköp av varor uppgått till 184.732.

d)

Visa uppgiften på T-konton med öppen redovisning av lagerreserven. Lagrets värde utan hänsyn tagen till skattemässiga dispositioner uppgår vid årets ingång till 29.612.

Övning 28 – Varulager/beräkning av anskaffningsvärde och lägsta värdets princip

Företagets inköp och försäljning under året framgår av nedanstående uppgifter.

Varugrupp 1			Varugrupp 2		
Datum	Inköpt antal	Pris / st	Datum	Inköpt antal	Pris / st
22 feb	300	112	22 feb	180	160
18 maj	250	115	18 maj	240	150
12 sep	220	122	12 sep	280	145
19 nov	370	129	19 nov	320	138
Hela året	1140			1020	

Under året har man sålt 800 styck av varugrupp 1 och 520 styck av varugrupp 2.

Varugrupp 3			Varugrupp 4		
Datum	Inköpt antal	Pris / st	Datum	Inköpt antal	Pris / st
22 feb	400	90	22 feb	120	200
18 maj	420	112	18 maj	125	180
12 sep	440	118	12 sep	150	195
19 nov	460	130	19 nov	160	200
	1720			555	

Under året har man sålt 540 styck av varugrupp 3 och 400 av varugrupp 4.

Lagrets återanskaffningsvärde och inkurans har vid bokslutet år 2001 bestämts till följande värden:

Varugrupp	Återansk. värde	Verklig inkurans
1	45.900	1.200
2	134.800	1.560
3	159.300	4.880
4	26.350	465

a)

Beräkna varulagrets anskaffningsvärde med användande av FIFO - principen.

b)

Beräkna värdet för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande årsredovisningslag.

c)

Beräkna lägsta tillåtna värde för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande skattelag.

d)

Visa uppgiften på T-konton. Lagrets skattemässiga ingångsvärde uppgår till 348.000 Under året har företags inköp av varor uppgått till 2.925.170.

e)

Visa uppgiften på T-konton med öppen redovisning av lagerreserven. Lagrets värde utan hänsyn tagen till skattemässiga dispositioner uppgår vid årets ingång till 362.500.

Övning 29 – Varulager/beräkning av anskaffningsvärde och lägsta värdets princip

Företagets inköp och försäljning under året framgår av nedanstående uppgifter.

Varugrupp 1			Varugrupp 2		
Datum	Inköpt antal	Pris / st	Datum	Inköpt antal	Pris / st
22 feb	305	113	22 feb	176	164
18 maj	262	115	18 maj	224	155
12 sep	245	121	12 sep	256	147
19 nov	364	127	19 nov	318	139
Hela året	1176			974	

Under året har man sålt 780 styck av varugrupp 1 och 536 styck av varugrupp 2.

Varugrupp 3			Varugrupp 4		
Datum	Inköpt antal	Pris / st	Datum	Inköpt antal	Pris/ st
22 feb	500	100	22 feb	121	200
18 maj	480	115	18 maj	126	180
12 sep	460	118	12 sep	141	195
19 nov	410	135	19 nov	164	200
	1850			552	

Under året har man sålt 1322 styck av varugrupp 3 och 418 av varugrupp 4.

Lagrets återanskaffningsvärde och inkurans har vid bokslutet år 2001 bestämts till följande värden:

Varugrupp	Återansk. värde	Verklig inkurans
1	51.480	800
2	61.320	1.430
3	74.200	1.580
4	28.140	0

a)

Beräkna varulagrets anskaffningsvärde med användande av FIFO - principen.

b)

Beräkna värdet för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande årsredovisningslag.

c)

Beräkna lägsta tillåtna värde för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande skattelag.

d)

Visa uppgiften på T-konton. Lagrets skattemässiga ingångsvärde uppgår till 364.430 Under året har företags inköp av varor uppgått till 3.160.432.

e)

Visa uppgiften på T-konton med öppen redovisning av lagerreserven. Lagrets värde utan hänsyn tagen till skattemässiga dispositioner uppgår vid årets ingång till 373.765.

Övning 30 – Interimsskuld

Ett företag, som hyr ut bostäder, har under år 1 haft hyresinkomster om 1.250.000 kr. Vid årsavslut konstaterar man att 102.000 kr av dessa avser januari månad år 2. Man har bokfört hela inkomsten som om det vore en hyresintäkt detta år. Justera kontot hyresintäkter på lämpligt sätt. Visa återföringen år 2.

Övning 31 – Interimsfordran

Ett företag betalar sin fastighetsförsäkring den 1 oktober årligen i förskott. Försäkringen uppgår till 16.000 kr och man bokför löpande hela premien som en kostnad. Justera vid årsavslutet år 1 denna bokföringshändelse på lämpligt sätt. Visa också återföringen år 2.

Övning 32 – Interimsfordran

En ränteintäkt om 3.600 kr på en lånefordran har vid årets slut ännu inte blivit debiterad. Boka in denna intäkt i årsavslutet år 1 och visa återföringen i början av år 2. Pengar kommer in till företaget den 20 februari tillsammans med ränta för januari. Totalbeloppet är 5.600 kr. Visa även denna bokning.

Övning 33 – Interimsskuld

Ett företag har ett lån på 400.000 kr i X-banken. Lånet började löpa den 1 november år 1 och skall amorteras 4 gånger om året. Samtidigt skall ränta betalas. Den 31.12 år 1 har företaget därför en ränteskuld till X-banken, eftersom räntan debiteras i efterskott. Företaget beräknar att räntan för år 1 kommer att uppgå till 6.000 kr. Boka in detta belopp på lämpligt sätt i årsavslutet och visa också återföringen år 2. Utbetalning av beloppet görs den 31 januari år 2 med 9.000, varav 6.000 kr avser år 1 och 3.000 kr avser januari år 2. Visa även denna bokning.

Övning 34 - Interimsposter

En ränteintäkt om 9.600 kr på en lånefordran har vid årets slut ännu inte blivit debiterad. Boka in denna intäkt i årsavslutet år 1 och visa återföringen i början av år 2. Den 10 februari görs en inbetalning av beloppet till vårt konto tillsammans med ränta för januari uppgående till 3.200 kr. Visa även denna bokning.

Övning 35 - Interimsposter

Ett företag betalar sin fastighetsförsäkring den 1 oktober årligen i förskott. Försäkringen uppgår till 24.000 kr och man bokför löpande hela premien som en kostnad. Justera vid årsavslutet år 1 denna bokföringshändelse på lämpligt sätt. Visa också återföringen år 2.

Övning 36 - Interimsposter

Ett företag har ett lån på 600.000 kr i X-banken. Lånet började löpa den 1 november år 1 och skall amorteras 4 gånger om året. Samtidigt skall ränta betalas. Den 31.12 år 1 har företaget därför en ränteskuld till X-banken, eftersom räntan debiteras i efterskott. Företaget beräknar att räntan för år 1 kommer att uppgå till 9.000 kr. Boka in detta belopp på lämpligt sätt i årsavslutet och visa också återföringen år 2. Utbetalning av beloppet görs den 31 januari år 2 med 13.500 kr, varav 9.000 kr avser år 1 och 4.500 kr avser januari år 2. Visa även denna bokning.

Övning 37 - Interimsposter

Ett företag, som hyr ut bostäder, har under år 1 haft hyresinkomster om 1.680.000 kr. Vid årsavslut konstaterar man att 180.000 kr av dessa avser januari månad år 2. Man har bokfört hela inkomsten som om det vore en hyresintäkt detta år. Justera kontot hyresintäkter på lämpligt sätt. Visa återföringen år 2.

Övning 38 – Blandad uppgift interimshändelser

Ett företag som hyr ut bostäder har under år 1 haft hyresinkomster om 10.460.000 kr. Vid årsavslut konstaterar man att 1.120.000 kr av dessa avser januari månad år 2, men har bokats i årets resultaträkning.

Företaget betalar sin fastighetsförsäkring den 1 oktober årligen i förskott. Försäkringsbeloppet uppgår till 180.000 kr och man bokför löpande hela premien som en kostnad den 1 oktober.

Vid årets slut konstaterar man att man har en beräknad ränteskuld till sin bank på 168.000 kr avseende december innevarande år.

Visa på T-konton hur bokföringen bör justeras i bokslutet.

Övning 39 – Blandad uppgift interimshändelser

Företaget ABZ betalade den 1 september försäkring för företagets fastighet gällande 1 år framåt. Beloppet uppgick till 48.000 kr och har i sin helhet bokats på kostnadskontot försäkringar den 1 september. Den 10 december får företaget en inbetalning på 30.000 kr gällande ett uppdrag som skall utföras under januari månad nästa år. Denna inbetalning har bokats som intäkt på kontot ”utförda uppdrag” den 10 december. Vid bokslutet år 1 konstaterar företaget att man har en odebiterad och därmed också obetald ränteskuld på 26.000 kr.

Visa på konton hur redovisningen bör korrigeras i bokslutet den siste december gällande dessa poster.

Hur mycket kommer korrigeringarna att påverka företagets resultat?

Lösning övning 2/1 a - Kundfordringar och leverantörsskulder

Hur mycket finns i kassan efter dessa fyra affärshändelser ?

Hur stora är kundfordringarna ?

Svar: 0

Hur stora är leverantörsskulderna ?

Svar: 0

Vad kan man säga om företagets vinst ?

Vi vet ej denna eftersom vi inte vet om alla köpta varor också sålts.

Kassa (tillgångskonto)

3	30.000	4	18.000
	<hr/>		<hr/>
	30.000		30.000

Kundfordringar (tillgångskonto)

1	30.000	3	30.000
	<hr/>		<hr/>
	30.000		30.000

Varuförsäljning (intäktskonto)

R	30.000	1	30.000
	<hr/>		<hr/>
	30.000		30.000

Leverantörsskulder (skuldkonto)

4	18.000	2	18.000
	<hr/>		<hr/>
	18.000		18.000

Varuinköp (kostnadskonto)

2	18.000	R	18.000
	<hr/>		<hr/>
	18.000		18.000

Lösning övning 2/1 b - Kreditfaktura till kund

Kundfordringar

1	30.000	2	2.000
		3 motbokas kassa	28.000
	<hr/> 10.000		<hr/> 30.000

Varuförsäljning

2	2.000	1	30.000
Resultat	28.000		
	<hr/> 30.000		<hr/> 30.000

Lösning 2/1 c - Kreditfaktura från leverantör

Leverantörsskulder

2	1.000	1	20.000
3 motbokas kassa	19.000		
	<hr/> 20.000		<hr/> 20.000

Varuinköp

1	20.000	2	1.000
		Resultat	19.000
	<hr/> 20.000		<hr/> 20.000

Lösning övning 2/2 - Periodisering av varuutgifter

Varulager (balanskonto)

Ingående balans	8500	Varuinköp	700
		Utgående balans	7800
	<hr/> 8500		<hr/> 8500

Varuinköp (resultatkonto)

Kassa	48400	Resultat	49100
Varulager	700		
	<hr/> 49100		<hr/> 49100

Svar : Sålda varors anskaffningskostnad är 49100 kr.

Lösning övning 2/3 - Periodisering av varuutgifter

Varulager

IB	110	Varuinköp	45
		UB	65
	<hr/> 110		<hr/> 110

Varuinköp

	600	Resultat	645
Varulager	45		
	<hr/> 645		<hr/> 645

Lösning övning 2/4 - Periodisering av varuutgifter

Varulager			
Ingående balans	100		
Varuinköp	140	Utgående balans	240
	<hr/> 240		<hr/> 240

Varuinköp			
Kassa	2000	Varulager	140
		Resultat	1860
	<hr/> 2000		<hr/> 2000

Svar : Sålda varors anskaffningskostnad är 1860 kr.

Lösning övning 2/5 - Periodisering av varuutgifter

Varulager			
Ingående balans	100		
Varuinköp	800	Utgående balans	900
	<hr/> 900		<hr/> 900

Varuinköp			
Kassa	800	Varulager	800
		Resultat	0
	<hr/> 800		<hr/> 800

Svar : Sålda varors anskaffningskostnad är 0 kr.

Lösning övning 2/6 - Beräkning av bruttovinst

Varulager år 1

Ingående balans	0		
Varuinköp	150	Utgående balans	150
	<hr/> 150		<hr/> 150

Varuinköp år 1

Leverantörer	1650	Leverantörer	12
		Varulager	150
		Resultat	1488
	<hr/> 1650		<hr/> 1650

Varuförsäljning år 1

Resultat	2100	Kunder	2100
	<hr/>		<hr/>

Varulager år 2

Ingående balans	150		
Varuinköp	50	Utgående balans	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

Varuinköp år 2

Leverantörer	1700	Varulager	50
		Resultat	1650
	<hr/> 1700		<hr/> 1700

Varuförsäljning år 2

Kunder	30	Kunder	2110
Resultat	2080		
	<hr/> 2110		<hr/> 2110

Varulager år 3

Ingående balans	200		
Varuinköp	10	Utgående balans	210
	<hr/> 210		<hr/> 210

Varuinköp år 3

Leverantörer	1680	Leverantörer	4
		Varulager	10
		Resultat	1666
	<hr/> 1680		<hr/> 1680

Varuförsäljning år 3

Kunder	14	Kunder	2400
Resultat	2386		
	<hr/> 2400		<hr/> 2400

BV	ÅR 1	ÅR 2	ÅR 3
	612	430	720

Lösning övning 2/7 - Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

År 01

Direkt metod

Inventarier

Kassa	1.000	Avskrivning inv	250
		Utgående balans	750
	<hr/> 1.000		<hr/> 1.000

Avskrivning inventarier

Inventarier	250	Resultat	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

År 01

Indirekt metod

Inventarier

Kassa	1.000	Utgående balans	1.000
	<hr/> 1.000		<hr/> 1.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	250	Avskrivning inv	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

Avskrivning på inventarier

Ack avskr på inv	250	Resultat	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

År 02

Direkt metod

Inventarier

Ingående balans	750	Avskrivning på inv	250
		Utgående balans	500
	<hr/> 750		<hr/> 750

Avskrivning inventarier

Inventarier	250	Resultat	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

År 02

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	1.000	Utgående balans	1.000
	<hr/> 1.000		<hr/> 1.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	500	Ingående balans	250
		Avskrivning på inv	250
	<hr/> 500		<hr/> 500

Avskrivning på inventarier

Ack avskr på inv	250	Resultat	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

År 03

Direkt metod

Inventarier

Ingående balans	500	Avskrivning på inv	250
		Utgående balans	250
	<hr/> 500		<hr/> 500

Avskrivning inventarier

Inventarier	250	Resultat	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

År 03

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	1.000	Utgående balans	1.000
	<hr/> 1.000		<hr/> 1.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	750	Ingående balans	500
		Avskrivning på inv	250
	<hr/> 750		<hr/> 750

Avskrivning på inventarier

Ack avskr på inv	250	Resultat	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

År 04

Direkt metod

Inventarier

Ingående balans	250	Avskrivning på inv	250
		Utgående balans	0
	<hr/> 250		<hr/> 250

Avskrivning inventarier

Inventarier	250	Resultat	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

År 04

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	1.000	Utgående balans	1.000
	<hr/> 1.000		<hr/> 1.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	1.000	Ingående balans	750
		Avskrivning på inv	250
	<hr/> 1.000		<hr/> 1.000

Avskrivning inventarier

Inventarier	250	Resultat	250
	<hr/> 250		<hr/> 250

Lösning övning 2/8 - Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

År 01

Direkt metod

Inventarier

Kassa	2.000	Avskrivning inv	200
		Utgående balans	1.800
	<hr/> 2.000		<hr/> 2.000

Avskrivning inventarier

Inventarier	200	Resultat	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

År 01

Indirekt metod

Inventarier

Kassa	2.000	Utgående balans	2.000
	<hr/> 2.000		<hr/> 2.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	200	Avskrivning på inv	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

Avskrivning på inventarier

Ack avskr på inv	200	Resultat	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

År 02

Direkt metod

Inventarier

Ingående balans	1.800	Avskrivning inv	200
		Utgående balans	1.600
	<hr/> 1.800		<hr/> 1.800

Avskrivning inventarier

Inventarier	200	Resultat	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

År 02

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	2.000	Utgående balans	2.000
	<hr/> 2.000		<hr/> 2.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	400	Ingående balans	200
		Avskrivning på inv	200
	<hr/> 400		<hr/> 400

Avskrivning på inventarier

Ack avskr på inv	200	Resultat	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

År 03

Direkt metod

Inventarier

Ingående balans	1.600	Avskrivning på inv	200
		Utgående balans	1.400
	<hr/> 1.600		<hr/> 1.600

Avskrivning inventarier

Inventarier	200	Resultat	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

År 03

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	2.000	Utgående balans	2.000
	<hr/> 2.000		<hr/> 2.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	600	Ingående balans	400
		Avskrivning på inv	200
	<hr/> 600		<hr/> 600

Avskrivning på inventarier

Ack avskr på inv	200	Resultat	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

Lösning övning 2/9 - Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

Bokför ingående balanser och årets händelser och gör dessutom avskrivningar för år 06 på nedanstående konton.

Direkt metod

Inventarier

Ingående balans	52000	Avskrivning	22000
Kassa	30000	Utgående balans	60000
	<hr/> 82000		<hr/> 82000

Avskrivning inventarier

Inventarier	22000	Resultat	22000
	<hr/> 22000		<hr/> 22000

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	80000	Utgående balans	110000
Kassa	30000		
	<hr/> 110000		<hr/> 110000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	50000	Ingående balans	28000
		Avskrivningar	22000
	<hr/> 50000		<hr/> 50000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	22000	Resultat	22000
	<hr/> 22000		<hr/> 22000

Lösning övning 2/10 - Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

Bokför ingående balanser och årets händelser och gör dessutom avskrivningar för år 09 på nedanstående konton.

Direkt metod

Inventarier

Ingående balans	140.000	Avskrivning	72.000
Kassa	120.000	Utgående balans	188.000
	<hr/> 260.000		<hr/> 260.000

Avskrivning inventarier

Inventarier	72.000	Resultat	72.000
	<hr/> 72.000		<hr/> 72.000

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	240.000	Utgående balans	360.000
Kassa	120.000		
	<hr/> 360.000		<hr/> 360.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	172.000	Ingående balans	100.000
		Avskrivningar	72.000
	<hr/> 172.000		<hr/> 172.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	72.000	Resultat	72.000
	<hr/> 72.000		<hr/> 72.000

Lösning övning 2/11 - Periodisering av anläggningstillgångars förbrukning

Direkt metod

Inventarier

Ingående balans	340.000	Avskrivning	170.000
Kassa	300.000	Utgående balans	470.000
	<hr/> 640.000		<hr/> 640.000

Avskrivning inventarier

Inventarier	170.000	Resultat	170.000
	<hr/> 170.000		<hr/> 170.000

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	550.000	Utgående balans	850.000
Kassa	300.000		
	<hr/> 850.000		<hr/> 850.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	380.000	Ingående balans	210.000
		Avskrivningar	170.000
	<hr/> 380.000		<hr/> 380.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	170.000	Resultat	170.000
	<hr/> 170.000		<hr/> 170.000

Lösning övning 2/12 - Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	150.000	Vinst/förlust fsg inv	50.000
Kassa	75.000	Utgående balans	175.000
	<hr/> 225.000		<hr/> 225.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Vinst/förlust fsg inv	20.000	Ingående balans	64.000
Utgående balans	79.000	Avskrivningar	35.000
	<hr/> 99.000		<hr/> 99.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	35.000	Resultat	35.000
	<hr/> 35.000		<hr/> 35.000

Vinst / förlust vid försäljning av inventarier

Inventarier	50.000	Kassa	18.000
		Ack avskr inventarier	20.000
		Resultat (förlust)	12.000
	<hr/> 50.000		<hr/> 50.000

Lösning övning 2/13 - Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	300.000	Vinst/förlust fsg inv	50.000
Kassa	100.000	Utgående balans	350.000
	<hr/> 400.000		<hr/> 400.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Vinst/förlust fsg inv	15.000	Ingående balans	86.000
Utgående balans	106.000	Avskrivningar	35.000
	<hr/> 121.000		<hr/> 121.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	35.000	Resultat	35.000
	<hr/> 35.000		<hr/> 35.000

Vinst / förlust vid försäljning av inventarier

Inventarier	50.000	Kassa	20.000
		Ack avskr inventar	15.000
		Resultat (förlust)	15.000
	<hr/> 50.000		<hr/> 50.000

Lösning övning 2/14 - Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	600.000	Vinst/förlust fsg inv	100.000
Kassa	250.000	Utgående balans	750.000
	<hr/> 850.000		<hr/> 850.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Vinst/förlust fsg inv	30.000	Ingående balans	190.000
Utgående balans	235.000	Avskrivningar	75.000
	<hr/> 265.000		<hr/> 265.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	75.000	Resultat	75.000
	<hr/> 75.000		<hr/> 75.000

Vinst / förlust vid försäljning av inventarier

Inventarier	100.000	Kassa	76.000
Resultat (vinst)	6.000	Ack avskr inventarier	30.000
	<hr/> 106.000		<hr/> 106.000

Lösning övning 2/15 - Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	1.200.000	Vinst/förlust fsg inv	300.000
Kassa	0	Utgående balans	900.000
	<hr/> 1.200.000		<hr/> 1.200.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Vinst/förlust fsg inv	180.000	Ingående balans	880.000
Utgående balans		Avskrivningar	140.000
	<hr/> 1.020.000		<hr/> 1.020.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	140.000	Resultat	140.000
	<hr/> 140.000		<hr/> 140.000

Vinst / förlust vid försäljning av inventarier

Inventarier	300.000	Kassa	220.000
Resultat (vinst)	100.000	Ack avskr inventarier	180.000
	<hr/> 400.000		<hr/> 400.000

Lösning övning 2/16 - Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	1.350.000	Vinst/förlust fsg inv	300.000
Kassa	200.000	Utgående balans	1.250.000
	<hr/> 1.550.000		<hr/> 1.550.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Vinst/förlust fsg inv	300.000	Ingående balans	990.000
Utgående balans	860.000	Avskrivningar	170.000
	<hr/> 1.160.000		<hr/> 1.160.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	170.000	Resultat	170.000
	<hr/> 170.000		<hr/> 170.000

Vinst / förlust vid försäljning av inventarier

Inventarier	300.000	Kassa	30.000
Resultat (vinst)	30.000	Ack avskr på inv	300.000
	<hr/> 330.000		<hr/> 330.000

Lösning övning 2/17 - Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	1.200.000	Vinst/förlust fsg inv	600.000
Kassa	150.000	Utgående balans	750.000
	<hr/> 1.350.000		<hr/> 1.350.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Vinst/förlust fsg inv	300.000	Ingående balans	730.000
Utgående balans	510.000	Avskrivningar	80.000
	<hr/> 810.000		<hr/> 810.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	80.000	Resultat	80.000
	<hr/> 80.000		<hr/> 80.000

Vinst / förlust vid försäljning av inventarier

Inventarier	600.000	Kassa	100.000
		Ack avskr inventarier	300.000
		Resultat (förlust)	200.000
	<hr/> 600.000		<hr/> 600.000

Lösning övning 2/18 - Köp och försäljning av anläggningstillgångar och periodisering

Indirekt metod

Inventarier

Ingående balans	1.100.000	Vinst/förlust fsg inv	400.000
Kassa	400.000	Utgående balans	1.100.000
	<hr/> 1.500.000		<hr/> 1.500.000

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Vinst/förlust fsg inv	120.000	Ingående balans	510.000
	540.000	Avskrivningar	150.000
	<hr/> 660.000		<hr/> 660.000

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	150.000	Resultat	150.000
	<hr/> 150.000		<hr/> 150.000

Vinst / förlust vid försäljning av inventarier

Inventarier	400.000	Kassa	120.000
		Ack avskr inventarier	120.000
		Resultat (förlust)	160.000
	<hr/> 400.000		<hr/> 400.000

Lösning övning 2/19 - Planenliga avskrivningar

År 01

Inventarier

Kassa	800	Utgående balans	800
	<hr/>		<hr/>
	800		800

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	160	Avskrivning på inv	160
	<hr/>		<hr/>
	160		160

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	160	Resultat	160
	<hr/>		<hr/>
	160		160

År 02

Inventarier

Ingående balans	800	Utgående balans	1.200
Kassa	400		
	<hr/>		<hr/>
	1.200		1.200

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Utgående balans	400	Ingående balans	160
		Avskrivningar	240
	<hr/>		<hr/>
	400		400

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	240	Resultat	240
	<hr/>		<hr/>
	240		240

År 03

Inventarier

Ingående balans	1.200	Vinst/förlust fsg inv	800
Kassa	600	Utgående balans	1.000
	<hr/> 1.800		<hr/> 1.800

Ackumulerade avskrivningar på inventarier

Vinst/förlust fsg inv	320	Ingående balans	400
Utgående balans	280	Avskrivningar	200
	<hr/> 600		<hr/> 600

Avskrivning på inventarier

Ackumulerade avskr	200	Resultat	200
	<hr/> 200		<hr/> 200

Vinst / förlust vid försäljning av inventarier

Inventarier	800	Kassa	420
		Ack avskr inventarier	320
		Resultat (förlust)	60
	<hr/> 800		<hr/> 800

Lösning övning 2/20 - Varulager / beräkning av anskaffningsvärde

Beräkning av anskaffningsvärde enligt FIFO - metoden.

Avräkna de 600 styck sålda "uppifrån och ned".

Datum	Antal	Pris	Sålt	Kvar	Värde
20 jan	200	120	200	0	0
15 apr	150	125	150	0	0
10 aug	300	130	250	50	6500
12 dec	250	135	0	250	33750
	<hr/> 900		<hr/> 600	<hr/> 300	

Anskaffningsvärde för kvarvarande lager 40250

Beräkning av anskaffningsvärde enligt SIFU - metoden.

Avräkna de 600 st sålda "nedifrån och upp".

Datum	Antal	Pris	Sålt	Kvar	Värde
20 jan	200	120	0	200	24000
15 apr	150	125	50	100	12500
10 aug	300	130	300	0	0
12 dec	250	135	250	0	0
	<hr/> 900		<hr/> 600	<hr/> 300	

Anskaffningsvärde för kvarvarande lager 36500

Genomsnittsmetoden:

$$(200 \times 120) + (150 \times 125) + (300 \times 130) + (250 \times 135) / 900 = 128,33$$

$$\text{Kvar} = 300$$

$$\text{Genomsnittligt anskaffningspris} = 300 \times 128,33 = 38.499$$

Lösning övning 2/21 - Varulager / beräkning av anskaffningsvärde

Beräkning av anskaffningsvärde enligt FIFO - metoden.

Avräkna de 520 styck sålda "uppifrån och ned".

Datum	Antal	Pris	Sålt	Kvar	Värde
20 jan	160	112	160	0	0
15 apr	240	118	240	0	0
10 aug	100	120	100	0	0
12 dec	260	130	20	240	31200
	<hr/> 760		<hr/> 520	<hr/> 240	

Anskaffningsvärde för kvarvarande lager 31200

Beräkning av anskaffningsvärde enligt SIFU - metoden.

Avräkna de 520 styck sålda "nedifrån och upp".

Datum	Antal	Pris	Sålt	Kvar	Värde
20 jan	160	112	0	160	17920
15 apr	240	118	160	80	9440
10 aug	100	120	100	0	0
12 dec	260	130	260	0	0
	<hr/> 760		<hr/> 520	<hr/> 240	

Anskaffningsvärde för kvarvarande lager 27360

Genomsnittsmetoden:

$$(160 \times 112) + (240 \times 118) + (100 \times 120) + (260 \times 130) / 760 = 121,10$$

$$\text{Kvar} = 240$$

$$\text{Genomsnittligt anskaffningspris} = 240 \times 121,10 = 29.064$$

Lösning övning 2/22 - Varulager / beräkning av anskaffningsvärde

Beräkning av anskaffningsvärde enligt FIFO - metoden.

Avräkna de 820 styck sålda "uppifrån och ned".

Datum	Antal	Pris	Sålt	Kvar	Värde
20 jan	260	110	260	0	0
15 apr	340	105	340	0	0
10 aug	200	120	200	0	0
12 dec	360	125	20	340	42500
	<hr/>		<hr/>	<hr/>	
	1160		820	340	

Anskaffningsvärde för kvarvarande lager 42500

Beräkning av anskaffningsvärde enligt SIFU - metoden.

Avräkna de 820 styck sålda "nedifrån och upp".

Datum	Antal	Pris	Sålt	Kvar	Värde
20 jan	260	110	0	260	28600
15 apr	340	105	260	80	8400
10 aug	200	120	200	0	0
12 dec	360	125	360	0	0
	<hr/>		<hr/>	<hr/>	
	1160		820	340	

Anskaffningsvärde för kvarvarande lager 37000

Genomsnittsmetoden:

$$(260 \times 110) + (340 \times 105) + (200 \times 120) + (360 \times 125) / 1160 = 114,91$$

$$\text{Kvar} = 340$$

$$\text{Genomsnittligt anskaffningspris} = 340 \times 114,91 = 39.069$$

Lösning övning 23 – Lägsta värdets princip

Vgr	Ansk	Återan- skaffn	Inkurans	Justerat åter- anskaffningsvärde	LVP - värde
1	6000	6200	300	5900	5900
2	1900	2120	150	1970	1900
3	5300	5460	0	5460	5300
4	1700	1600	200	1400	1400
	14900				14500
	0.97				
	14453				

a) Svar :

Det korrekta värdet är 14.500.

b)Svar:

Det lägsta tillåtna skattemässiga restvärdet är 14.453.

c) Svar:

Varulager			
Ingående balans	16.760	31.12	2.307
		Utgående balans	14.453
	16.760		16.760

Sålda varors kostnad			
Kassa	54.200	Resultat	56.507
31.12	2.307		
	56.507		56.507

Lösning övning 24 – Lägsta värdets princip

Vgr	Ansk	Återan- skaffn	Inkurans	Justerat åter- anskaffningsvärde	LVP - värde
1	6030	6200	200	6000	6000
2	1920	2140	150	1990	1920
3	5240	5360	0	5360	5240
4	1810	1610	180	1430	1430
	15000				14590
	0.97				
	14550				

a) Svar:

Det korrekta värdet är 14.590.

b) Svar:

Det lägsta tillåtna skattemässiga restvärdet är 14.550.

c) Svar:

Varulager			
Ingående balans	16.250	31.12	1.700
	16.250	Utgående balans	14.550
			16.250

Sålda varors kostnad			
Kassa	68.150	Resultat	69.850
31.12	1.700		
	69.850		69.850

Lösning övning 25 – Lägsta värdets princip

Vgr	Ansk	Återan- skaffn	Inkurans	Justerat åter- anskaffningsvärde	LVP - värde
1	6940	6900	190	6710	6710
2	2620	2640	120	2520	2520
3	4630	4810	50	4760	4630
4	2410	2510	200	2310	2310
	16600				16170
	0.97				
	16102				

a) Svar:

Det korrekta värdet är 16.170

b) Svar:

Det lägsta tillåtna skattemässiga restvärdet är 16.102.

c) Svar:

Varulager			
Ingående balans	14.762		
31.12	1.340		
	16.102	Utgående balans	16.102
			16.102

Sålda varors kostnad			
Kassa	54.680	31.12	1.340
		Resultat	
	54.680		53.340
			54.680

Lösning övning 26 – Lägsta värdets princip

Vgr	Ansk	Återan- skaffn	Inkurans	Justerat åter- anskaffningsvärde	LVP - värde
1	6860	7000	80	6920	6826
2	2620	2700	40	2660	2620
3	4610	4720	50	4610	4610
4	5620	5620	0	5620	5620
	19710				19710
	0.97				
	19119				

a) Svar : 19.710

b) Svar : 19.119

c)

Varulager

Ingående balans	19.422	31.12	303
	19.422		19.422

Sålda varors kostnad

Kassa	74.220	Resultat	74.523
31.12	303		
	74.523		74.523

d)

Varulager

Ingående balans	19.612		
31.12	98		
	19.710	Utgående balans	19.710
			19.710

Varulagerreserv

		Ingående balans	190
		31.12	401
Utgående balans	591		
	591		591

Sålda varors kostnad

Kassa	74.220	31.12	98
		Resultat	74.122
	74.220		74.220

Förändring varulagerreserv

31.12	401	Resultat	401
	401		401

Lösning övning 27 – Lägsta värdets princip

Vgr	Ansk	Återan- skaffn	Inkurans	Justerat åter- anskaffningsvärde	LVP - värde
1	8860	7000	180	6820	6820
2	2320	2700	400	2300	2300
3	4610	4448	50	4398	4398
4	4580	4650	20	4630	4580
	20370				18098
	0.97				
	19759				

a) Svar : 18098

b) Svar : 18098

c)

Varulager

Ingående balans	28.640	31.12	10.542
	28.640		28.640

Sålda varors kostnad

Kassa	184.732	Resultat	195.274
31.12	10.542		
	195.274		195.274

d)

Varulager

Ingående balans	29.612	31.12	11.514
	29.612		29.612

Varulagerreserv

31.12	972	Ingående balans	972
	972		972

Sålda varors kostnad

Kassa	184.732	Resultat	196.246
31.12	11.514		
	196.246		196.246

Förändring varulagerreserv

Resultat	972	31.12	972
	972		972

Lösning övning 28 – Beräkning av varulagrets anskaffningsvärde och lägsta värdets princip

Varugrupp 1

Datum	Inköpt antal	Pris / st	Sålt	Kvar	Värde
22 feb	300	112	300	0	0
18 maj	250	115	250	0	0
12 sep	220	122	220	0	0
19 nov	370	129	30	340	43860
	1140		800	340	43860

Varugrupp 2

Datum	Inköpt antal	Pris / st	Sålt	Kvar	Värde
22 feb	180	160	180	0	0
18 maj	240	150	240	0	0
12 sep	280	145	100	180	26100
19 nov	320	138	0	320	44160
	1020		520	500	70260

Varugrupp 3

Datum	Inköpt antal	Pris / st	Sålt	Kvar	Värde
22 feb	400	90	400	0	0
18 maj	420	112	140	280	31360
12 sep	440	118	0	440	51920
19 nov	460	130	0	460	59800
	1720		540	1180	143080

Varugrupp 4

Datum	Inköpt antal	Pris / st	Sålt	Kvar	Värde
22 feb	120	200	120	0	0
18 maj	125	180	125	0	0
12 sep	150	195	150	0	0
19 nov	160	200	35	155	31000
	555		400	155	31000

a) Svar : $43.860 + 70.260 + 143.080 + 31.000 = 288.200$

b) Svar : Värdet är 283.085

Vgr	Ansk	Återan- skaffn	Inkurans	Justerat åter- anskaffningsvärde	LVP - värde
1	43.860	45.900	1.200	44.700	43.860
2	70.260	134.800	1.560	133.240	70.260
3	143.080	159.300	4.880	154.420	143.080
4	31.000	26.350	465	25.885	25.885
	288.200				283.085

c) Svar : $288.200 \times 0.97 = 279.554$

d) Svar:

Varulager			
Ingående balans	348.000	31.12	68.446
		Utgående balans	279.554
	348.000		348.000

Sålda varors kostnad			
Kassa	2.925.170	Resultat	2.993.616
31.12	68.446		
	2.993.616		2.993.616

e) Svar :

Varulager			
Ingående balans	362.500	31.12	79.415
		Utgående balans	283.085
	362.500		362.500

Varulagerreserv			
31.12	10.969	Ingående balans	14.500
Utgående balans	3.531		
	14.500		14.500

Sålda varors kostnad			
Kassa	2.925.170	Resultat	3.004.585
31.12	79.415		
	3.004.585		3.004.585

Förändring varulagerreserv			
Resultat	10.969	31.12	10.969
	10.969		10.969

Lösning övning 29 – Varulager/beräkning av anskaffningsvärde och lägsta värdets princip

Företagets inköp och försäljning under året framgår av nedanstående uppgifter.

Varugrupp 1			Varugrupp 2		
Datum	Inköpt antal	Pris / st	Datum	Inköpt antal	Pris / st
22 feb	305	113	22 feb	176	164
18 maj	262	115	18 maj	224	155
12 sep	245	121	12 sep	256	147
19 nov	364	127	19 nov	318	139
Hela året	1176			974	

Under året har man sålt 780 styck av varugrupp 1 och 536 styck av varugrupp 2.

Varugrupp 3			Varugrupp 4		
Datum	Inköpt antal	Pris / st	Datum	Inköpt antal	Pris/ st
22 feb	500	100	22 feb	121	200
18 maj	480	115	18 maj	126	180
12 sep	460	118	12 sep	141	195
19 nov	410	135	19 nov	164	200
	1850			552	

Under året har man sålt 1322 styck av varugrupp 3 och 418 av varugrupp 4.

Lagrets återanskaffningsvärde och inkurans har vid bokslutet år 2001 bestämts till följande värden:

Varugrupp	Återansk. värde	Verklig inkurans
1	51.480	800
2	61.320	1.430
3	74.200	1.580
4	28.140	0

a)

Beräkna varulagrets anskaffningsvärde med användande av FIFO - principen.

Varugrupp 1					
Datum	Inköpt antal	Pris / st	Sålt	Kvar	Värde
22 feb	305	113	305	0	0
18 maj	262	115	262	0	0
12 sep	245	121	213	32	3872
19 nov	364	127	0	364	46228
	1176		780	396	50100

Varugrupp 2

Datum	Inköpt antal	Pris / st	Sålt	Kvar	Värde
22 feb	176	164	176	0	0
18 maj	224	155	224	0	0
12 sep	256	147	136	120	17640
19 nov	318	139	0	318	44202
	974		536	438	61842

Varugrupp 3

Datum	Inköpt antal	Pris / st	Sålt	Kvar	Värde
22 feb	500	100	500	0	0
18 maj	480	115	480	0	0
12 sep	460	118	342	118	13924
19 nov	410	135	0	410	55350
	1850		1322	528	69274

Varugrupp 4

Datum	Inköpt antal	Pris / st	Sålt	Kvar	Värde
22 feb	121	200	121	0	0
18 maj	126	180	126	0	0
12 sep	141	195	141	0	0
19 nov	164	200	30	134	26800
	552		418	134	26800

a) Svar : $50.100 + 61.842 + 69.274 + 26.800 = 208.016$

b)

Beräkna värdet för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande årsredovisningslag.

Svar : Värdet är 206.064

Vgr	Ansk	Återan- skaffn	Inkurans	Justerat åter- anskaffningsvärde	LVP - värde
1	50.100	51.480	800	50.680	50.100
2	61.842	61.320	1.430	59.890	59.890
3	69.274	74.200	1.580	72.620	69.274
4	26.800	28.140	0	28.140	26.800
	208.016				206.064

c)

Beräkna lägsta tillåtna värde för lagret i bokslutet för 2001 enligt nu gällande skattelag.

Svar : Värdet är $208.016 \times 0,97 = 201.775$

d)

Visa uppgiften på T-konton. Lagrets skattemässiga ingångsvärde uppgår till 364.430 Under året har företagets inköp av varor uppgått till 3.160.432.

Svar:

Varulager			
Ingående balans	364.430	31.12	162.655
		Utgående balans	201.775
	364.430		364.430

Sålta varors kostnad			
Kassa	3.160.432	Resultat	3.323.087
31.12	162.655		
	3.323.087		3.323.087

e)

Visa uppgiften på T-konton med öppen redovisning av lagerreserven. Lagrets värde utan hänsyn tagen till skattemässiga dispositioner uppgår vid årets ingång till 373.765.

Svar :

Varulager			
Ingående balans	373.765	31.12	167.701
		Utgående balans	206.064
	373.765		373.765

Varulagerreserv			
31.12	4.289	Ingående balans	9.335
Utgående balans	5.046		
	9.335		9.335

Sålta varors kostnad			
Kassa	3.160.432	Resultat	3.328.133
31.12	167.701		
	3.328.133		3.328.133

Förändring varulagerreserv			
Resultat	4.289	31.12	4.289
	4.289		4.289

Lösning övning 30 - Interimsskuld

Interimsskulder år 1

Utgående balans	102.000	Korrigerig 31.12	102.000
	<hr/>		<hr/>
	102.000		102.000

Hysesintäkter år 1

Korrigerig 31.12	102.000	Kassa	1.250.000
Resultat	1.148.000		
	<hr/>		<hr/>
	1.250.000		1.250.000

Interimsskulder år 2

Återföring 1.1	102.000	Ingående balans	102.000
	<hr/>		<hr/>
	102.000		102.000

Hysesintäkter år 2

		Återföring 1.1	102.000
	<hr/>		<hr/>

Lösning övning 31 - Interimsfordran

Interimsfordran år 1

Korrigerig 31.12	12.000	Utgående balans	12.000
	<hr/>		<hr/>
	12.000		12.000

Försäkringspremier (kostnad) år 1

Kassa	16.000	Korrigerig 31.12	12.000
		Resultat	4.000
	<hr/>		<hr/>
	16.000		16.000

Interimsfordran år 2

Ingående balans	12000	Återföring 1.1	12.000
	<hr/>		<hr/>

Försäkringspremier (kostnad) år 2

Återföring 1.1	12.000		
	<hr/>		<hr/>

Lösning övning 32 - Interimsfordran

Interimsfordran år 1

Korrigerig 31.12	3.600	Utgående balans	3.600

Ränteintäkter år 1

Resultat	3.600	Korrigerig 31.12	3.600
	3.600		3.600

Interimsfordran år 2

Ingående balans	3.600	Återföring 1.1	3.600

Ränteintäkter år 2

Återföring 1.1	3.600	20 februari	5.600

Kassa år 2

20 februari	5.600		

Lösning övning 33 - Interimsskuld

Interimsskuld år 1

Utgående balans	6.000	Korrigerig 31.12	6.000
	<hr/>		<hr/>
	6.000		6.000

Räntekostnader år 1

Korrigerig 31.12	6.000	Resultat	6.000
	<hr/>		<hr/>
	6.000		6.000

Interimsskuld år 2

Återföring 1.1	6.000	Ingående balans	6.000
	<hr/>		<hr/>

Räntekostnader år 2

		Återföring 1.1	6.000
	<hr/>		<hr/>

Lösning övning 34 - Interimsposter

Interimspfdran år 1

Korrigerig 31.12	9.600	Utgående balans	9.600
	<hr/>		<hr/>

Ränteintäkter år 1

Resultat	9.600	Korrigerig 31.12	9.600

Interimsfordran år 2

Ingående balans	9.600	Korrigerig 1 januari	9.600

Ränteintäkter år 2

Korrigerig 1 januari	9.600	10 februari	12.800

Kassa år 2

10 februari	12.800		

Lösning övning 35 - Interimsposter

Interimsfordran år 1

Korrigerig 31.12	18.000	Utgående balans	18.000

Försäkringar år 1

1 oktober	24.000	Korrigerig 31.12	18.000
		Resultat	6.000

Kassa år 1

		1 oktober	24.000

Interimsfordran år 2

Ingående balans	18.000	Korrigerig 1 januari	18.000

Försäkringar år 2

Korrigerig 1 januari	18.000		

Lösning övning 36 - Interimsposter

Interimsskuld år 1

Utgående balans	9.000	Korrigerig 31.12	9.000

Räntekostnader år 1

Korrigerig 31.12	9.000	Resultat	9.000

Interimsskuld år 2

Korrigerig 1 januari	9.000	Ingående balans	9.000

Räntekostnad år 2

31 januari	13.500	Korrigering 1 januari	9.000

Kassa år 2

		31 januari	13.500

Lösning övning 37 - Interimsposter

Interimsskuld år 1

Utgående balans	180.000	Korrigering 31.12	180.000

Hysesintäkter år 1

Korrigering 31.12	180.000	Kassa under året	1.680.000
Resultat	1.500.000		

Kassa år 1

Hysesinkomster året	1.680.000		

Interimsskuld år 2

Korrigering 1 januari	180.000	Ingående balans	180.000

Hysesintäkter år 2

		Korrigering 1 januari	180.000

Lösning övning 38 - Blandad uppgift interim

Interimsfordran

31.12	135.000		
-------	---------	--	--

Interimsskuld

		31.12	1.120.000
		31.12	168.000

Hysesintäkter

31.12	1.120.000	Kassa	10.460.000
-------	-----------	-------	------------

Försäkringskostnader

Kassa	180.000	31.12	135.000
-------	---------	-------	---------

Räntekostnader

31.12	168.000		
-------	---------	--	--

Lösning övning 39 - Blandad uppgift interim

Interimsfordran

Korrigering 31 dec	36.000		
--------------------	--------	--	--

Interimsskuld

	31 december	26.000
	Korrigerig 31 dec	30.000

Kassa år 1

10 december	30.000	1 september	48.000
-------------	--------	-------------	--------

Utförda uppdrag

Korrigerig 31 dec	30.000	10 december	30.000
-------------------	--------	-------------	--------

Försäkringskostnader

1 september	48.000	Korrigerig 31 dec	36.000
-------------	--------	-------------------	--------

Räntekostnader

31 december	26.000		
-------------	--------	--	--